

חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], תשי"ג-1970 *

פרק א': הוראות כלליות

הגדרות

1. בחוק זה –
"גמלה" – קצבה או מענק;
"הטבות פרישה" – גמלה, פיצויי פטורים וכיוצא באלה;
"ועדה רפואית" – הועדה המוסמכת לקבוע את כשרם הרפואי של בני אדם המתקבלים לשירות המדינה;
"ועדת השירות" – ועדת שירות המדינה שנתמנתה על פי חוק המינויים;
"חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968;¹
"חוק החיילים המשחררים" – חוק החיילים המשחררים (החזרה לעבודה), תשי"ט-1949;²
"חוק המינויים" – חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959;³
"חוק המשמעת" – חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963;⁴
"חוק משפחות החיילים" – חוק משפחות החיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"ו-1950;⁵
"חוק נכי המלחמה בנאצים" – חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954;⁶
"חוק הנכים" – חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב];⁷
"חוק שירות בטחון" – חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב];⁸
"מענק" – תשלום חד-פעמי;
"נכה" – אדם שנפגע כשרו לעבודה וכתוצאה מכך אינו מסוגל לעשות עבודה שכן גילו ומינו מסוגל לעשותה, ואין זו פגיעת כושר ארעית;
"נציב השירות" – מי שנתמנה נציב שירות המדינה על פי חוק המינויים;
"נציגות עובדי המדינה" – ארגון עובדי המדינה המייצג את המספר הגדול ביותר של עובדי המדינה;
"סוהר" – מי שנמנה עם שירות בתי הסוהר לפי פקודת בתי הסוהר, 1946,⁹ לרבות סוהר מוסף זמני;
"עובד המדינה" או "עובד" – מי שנתמנה לשירות המדינה לפי חוק המינויים וכן שוטר וסוהר, למעט – על אף האמור בסעיף 108 – מי שנתקבל לשירות המדינה בנציגות ישראל בחוץ-לארץ במעמד עובד מקומי;
"עומד ברשות עצמו" – מי שהגיע לגיל 18, פרט למי שאין לו הכנסה כדי מחייתו ואינו מסוגל לכלכל עצמו;
"פרישה משירות" – יציאה לקצבה, מוות או פטורים;
"קצבה" – קצבת פרישה או קצבת שאיר;
"קצבת פרישה" – סכום המשתלם מדי חודש לעובד שפרש משירותו;

* נקבע בוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת ביום ב' בניסן תשל"ג (8 באפריל 1970) למי סעיף 16 לסקודת סודרי השלטון והמשפט, תשי"ח-1948.

ס"ח תשס"ו, עמ' 135; תשכ"א, עמ' 51, עמ' 173; תשכ"ג, עמ' 59; תשכ"ד, עמ' 64; תשכ"ה, עמ' 120, עמ' 290; תשכ"ו, עמ' 176; תשכ"ז, עמ' 30; תשכ"ט, עמ' 77.

1 ס"ח תשכ"ה, עמ' 108.	4 ס"ח תשכ"ג, עמ' 50.	7 ס"ח תשי"ט, עמ' 276.
2 ס"ח תשי"ט, עמ' 13.	5 ס"ח תשי"ט, עמ' 162.	8 ס"ח תשי"ט, עמ' 286.
3 ס"ח תשי"ט, עמ' 86.	6 ס"ח תשי"ד, עמ' 76.	9 ע"ר 1946, תוס' 1 מט' 1472, עמ' 6.

"קצבת שאיר" – סכום המשתלם מדי חודש לשאייריו של עובד או של עובד שפרש משירותו; "שוטר" – מי שנמנה עם חיל המשטרה, לרבות שוטר מוסף זמני; "שירות" – שירות עובד; "תקופת שירות" – תקופת שירות רצופה שחלה לאחר שהגיע העובד לגיל 18.

הפסקת רציפות מחמת פיטורים או התפטרות

2. כדי להסיר ספק נאמר בזה:

- (1) רציפות בשירות יראו כנפסקת מחמת פיטוריו או התפטרותו של עובד, אף אם מיד וללא הפסקה לאחר סיום שירותו עקב הפיטורים או ההתפטרות נתקבל שנית לשירות; הוראה זו אינה גורעת מהאמור בסעיף 10(4);
- (2) התפטר או פוטר עובד מחלק של משרתו בלבד וקיבל הטבות פרישה עקב ההתפטרות או הפיטורים, יראו את שירותו כחלק המשרה שבעדו שולמו הטבות הפרישה כשירות שרציפותו נפסקה.

תקופת שאינן מטסיקת רציפות

3. רציפות בשירות אין רואים אותה כנפסקת מחמת העדרו של העובד מעבודתו לרגל אחד מאלה:

- (1) פגרה, חופשה או מנוחה הגינת לפי החוק או בהסכמת האדם המוסמך לכך בשירות המדינה;
- (2) שביתה;
- (3) תאונה בעבודה, מחלה או כל הפסקה אחרת שחלה בשירות ואין לעובד שליטה עליה;
- (4) שירות צבאי כמשמעותו בחוק החיילים המשחררים, וכל העדר שלאחריו אם הוא חל בתקופה שדינה כדין שירות לפי סעיף 12 לאותו חוק;
- (5) שירות חלקי כמשמעותו בחוק החיילים המשחררים;
- (6) שירות מילואים כמשמעותו בחוק שירות בטחון;
- (7) כל העדר אחר שנקבע בתקנות כבלתי מפסיק את רציפות השירות.

שאינים

4. אלה הם שאיריו של נפטר, לענין חוק זה:

- (1) מי שהיתה אשתו בשעת מותו, לרבות מי שהיתה ידועה בציבור כאשתו וגרה עמו אותה שעה (להלן – אלמנה);
- (2) מי שהיה בעלה בשעת מותו; לרבות מי שהיה ידוע בציבור כבעלה וגר עמה אותה שעה (להלן – אלמן);
- (3) ילדו שאינו עומד ברשות עצמו, ובכלל זה ילד חורג, ילד מאומץ ונכד שכל פרנסתם עליו (להלן – יתום);
- (4) בן משפחה אחר, אשר תלותו בנפטר היתה סיבה להגדלת משכורתו או קצבתו האחרונה של הנפטר לפני מותו; ואם במות הנפטר לא היה להרכיב המשפחה השפעה על שיעור משכורת המשתלמת לעובדים – בן משפחה אשר תלותו בנפטר הוכרה לפי כללים שנקבעו בתקנות (להלן – תלוי).

ממונה על תשלום גמלאות

5. שר האוצר ימנה אדם אחד או יותר להיות ממונה על תשלום הגמלאות (להלן – ממונה); הודעה על מינוי ממונה ועל מענו תפורסם ברשומות.

סמכויות עזר

6. על ממונה יחולו הוראות סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, תשכ"ט–1968¹⁰, בשינויים המחוייבים.

¹⁰ ס"ח 548, תשכ"ט, עמ' 28.

7. (א) שר הבריאות ימנה ועדה רפואית לעררים.
(ב) שר הבריאות, בהתייעצות עם שר האוצר, יקבע את דרכי מינויה של הועדה הרפואית לעררים ואת דרכי הרכבתה לכל ערר.
(ג) הודעה על מינוי ועדה רפואית לעררים ועל מענה תפורסם ברשומות.

פרק ב': גמלאות ושיעורן

8. בפרק זה –

הממוצע משוקלל של שיעורי חלקיות משרה – השבר היוצא מחיבור המכפלות של כל אחד מהשיעורים האמורים במספר החדשים שבהם שירת העובד לפי אותם שיעורים, וחלוקת סך הכל במספר כל החדשים שבהם שירת;
"משכורת קובעת", לגבי אדם פלוני בזמן פלוני – שיעור המשכורת, לרבות התוספות הקבועות, המגיע, באחד לחודש שבו חל אותו זמן, לעובד שדרגתו כדרגה שהיתה לפלוני ערב פרישתו מהשירות; אם הורד בדרגתו, עקב אמצעי משמעת לפי כל דין, תהיה משכורתו הקובעת במשך כל תקופת ההורדה נחשבת לפי הדרגה שאליה הורד ובתום תקופת ההורדה תחזור ותיחשב לפי הדרגה שלפני ההורדה;
"משכורת שנתית", לגבי עובד שפרש משירותו – משכורתו הקובעת במועד פרישתו כפול שנים עשר;
"תוספת קבועה" – תוספת המשתלמת על משכורתו היסודית של עובד ושהזכרה על ידי הממשלה כתוספת קבועה לענין חוק זה.

כללים לחישוב
המשכורת
הקובעת

9. בחישוב המשכורת הקובעת של אדם פלוני בזמן פלוני יחולו כללים אלה:
- (1) כללה המשכורת הקובעת תוספת משפחה – תחושב התוספת לפי הרכב משפחתו של האדם באחד לחודש שבו חל אותו זמן;
 - (2) היה באותו זמן סולם המשכורת שונה מן הסולם שהיה בשעת פרישתו של פלוני מהשירות – תחושב המשכורת הקובעת לפי הסולם המחייב באחד לחודש שבו חל אותו זמן, בתיאומים שקבעה ועדת השירות;
 - (3) "תוספת משפחה", לענין סעיף זה – לרבות כל הטבה המשתלמת לעובד בזכות בני משפחתו.

חישוב תקופת
השירות

10. בחישוב תקופת השירות לענין חוק זה יחולו כללים אלה:
- (1) תקופה שאינה עולה כדי חודש מלא אך עולה על חמישה עשר יום – תחושב כחודש מלא, ושאינה עולה על חמישה עשר יום – לא תחושב כלל;
 - (2) תקופה שאינה עולה כדי שנה תמימה, יחושב בה כל חודש מלא, כאמור בפסקה (1), כחלק השנים עשר של השנה;
 - (3) אין מביאים בחשבון אלא תקופת שירות שמגיעה בעדה משכורת לעובד;
 - (4) עובד שתקופת שירותו הרצופה נפסקה, מותר להביא בחשבון את תקופת השירות שלפני הנפסקה, אם החליט כך נציב השירות לפי כללים שקבעה ועדת השירות;
 - (5) תקופה שבה היה העובד מושעה לפי חוק המשמעת, בין במשכורת ובין שלא במשכורת, לא תובא בחשבון, אלא אם החזר לשירות בתום תקופת ההשעיה או אם נפטר בתוך אותה תקופה;
 - (6) עובד שהושעה לפי חוק המשמעת ופוטר תוך תקופת ההשעיה שלא מאמת

הסיבות שהביאו לידי ההשעיה, יחליט בית הדין למשמעת שהוקם לפי החוק האמור (להלן – בית הדין למשמעת), על פי בקשתם של נציגי השירות או של העובד, אם ובאיזו מידה יראו את תקופת ההשעיה כתקופת שירות; בהכרעתו יביא בית הדין בחשבון אם ובאיזו מידה היכחה האשמה שגרמה להשעיית העובד.

11. תקופת העדר שאינה מפסיקה את רציפות השירות מביאים אותה בחשבון תקופת השירות על אף האמור בסעיף 10 (3), אם היא אחת מאלה:

תקופות ללא
משכורת שמביאים
אותן בחשבון

- (1) תקופה שדינה כדין שירות לפי סעיף 12 לחוק החיילים המשוחררים;
- (2) תקופת שירות חלקי לפי חוק החיילים המשוחררים, או תקופת שירות מילואים לפי חוק שירות בטחון;
- (3) תקופה שמגיעים בעדה דמי לידה או דמי פגיעה בעבודה לפי חוק הביטוח הלאומי;
- (4) תקופה שלא הגיעה בעדה לעובד משכורת, אך שולמו בעדה, על ידי או מטעמו, בהסכמת נציגי השירות ולשם רכישת זכות גמלה, תשלומים לאוצר המדינה, ששיעורם חושב לפי כללים שנקבעו בתקנות על בסיס המשכורות שהיו מגיעות לעובד אילולא נעדר.

12. (א) בחישוב המשכורת הקובעת של עובד שהועסק בכל תקופת שירותו או בחלק ממנה במשרה חלקית יחולו הוראות מיוחדות אלה:

כללים לחישוב
המשכורת הקובעת
של עובד במשרה
חלקית

- (1) הועסק העובד במשרה חלקית ששיעור חלקיותה לא נשתנה במשך כל תקופת שירותו – תהא משכורתו הקובעת בזמן פלוני המשכורת, לרבות התר-ספות הקבועות, המגיעה כאחד לחודש שבו חל אותו זמן לעובד שדרגתו וחלקיות משרתו כדרגה וחלקיות המשרה שהיו לעובד שהועסק כאמור ערב פרישתו מהשירות;
- (2) הועסק העובד במשרה חלקית ששיעור חלקיותה נשתנה מתקופה לתקופה – תהא משכורתו הקובעת שיעור יחסי של משכורתה הקובעת של המשרה המלאה, והוא כמוצע המשוקלל של שיעורי חלקיות משרתו, בתקופות השונות של שירותו; הוא הדין אם הועסק העובד בחלק מתקופת שירותו במשרה מלאה;
- (3) עלתה תקופת שירותו של העובד על 420 חודש, יחושב הממוצע המשוקלל לפי שיעורי חלקיות המשרה ב-420 חדשי השירות הנוחים ביותר לזכאי לגמלה;
- (4) נסתים שירותו של עובד מסיבת מוות או מצב בריאות לקוי, יחושב הממוצע המשוקלל, לענין קצבת השאירים של עובד שנפטר בזמן שירותו וקצבה ששיעורה נקבע לפי דרגת נכותו של הזכאי, לפי שיעורי חלקיות המשרה בתקופות הנקובות להלן, אם חישוב זה נוח יותר לזכאי לגמלה מן החישוב לפי פסקאות (2) ו-(3):

- (א) חמש שנות השירות האחרונות שלפני הפרישה – אם נפטר העובד או פוטר מסיבת מצב בריאות לקוי כשדרגת נכותו היא 25% או יותר;
- (ב) עשר שנות השירות האחרונות שלפני הפרישה – בכל מקרה אחר;
- (ג) נסתים שירותו של עובד מסיבת מוות או מצב בריאות לקוי, אך היתה חלקיות משרתו בשעת פרישתו גבוהה מהממוצע המשוקלל לפי פסקאות (2), (3) או (4), וחושב המשכורת הקובעת, לענין קצבת השאירים של עובד שנפטר בזמן שירותו וקצבה ששיעורה נקבע לפי דרגת נכותו של הזכאי, לפי חלקיות המשרה בשעת הפרישה, ובלבד שתוך כלל תקופת שירותו שירת תקופת מינימום

במשרה שחלקיתה אינה נמוכה מחלקיות המשרה בשעת הפרישה; תקופת המי-
נימום היא ששים חודש בשוטר או כסוהר או אם סיבת הפרישה היתה פטירתו
ש' העובד יור פטוריו מסיבת מצב בריאות לקוי כשדרגת נכותו 25% או יותר,
ובכל מקרה אחר – מאה ועשרים חודש;

(6) תקופה שבה הועסק העובד במשרה חלקית תיחשב כתקופה שבה הועסק
במשרה מלאה או במשרה שחלקיתה גבוהה יותר, אם שולמו בעדה על ידי
העובד או מטעמו, בהסכמת נציב השירות ולשם רכישת זכות גמלה, תשלומים
לאוצר המדינה ששיעורם חושב לפי כללים שנקבעו בתקנות על בסיס ההפרש
שבין משכורתו של העובד במשרתו החלקית לבין המשכורת של המשרה המלאה
או המשכורת של המשרה שחלקיתה גבוהה יותר, הכל לפי הענין.

(ב) בחישוב המשכורת הקובעת של מי שפרש מהשירות לפני כ"ח בתשרי תשכ"ח
(1 בנובמבר 1967) ייקראו פסקאות (4) ו-(5) של סעיף קטן (א) כאילו נאמר בהן כך:

"(4) נסתים שירותו של עובד מסיבת מוות או מצב בריאות
לקוי, יחושב הממוצע המשוקלל, לענין קצבת השאירים של
עובד שנפטר בזמן שירותו ולענין קצבה לפי סעיף 20 (ב),
לפי שיעור חלקיות המשרה בחמש שנות השירות האחרונות
שלפני הפרישה, אם חישוב זה נוח יותר לזכאי לגמלה מהחיי-
שוב לפי פסקאות (2) ו-(3);

(5) נסתים שירותו של עובד מסיבת מוות או מצב בריאות
לקוי, אך היתה חלקיות משרתו בשעת פרישתו גבוהה מהממו-
צע המשוקלל לפי פסקאות (2), (3) או (4), תחושב המשכורת
הקובעת, לענין קצבת השאירים של עובד שנפטר בזמן
שירותו ולענין קצבה לפי סעיף 20 (ב), לפי חלקיות המשרה
בשעת הפרישה, ובלבד שבתוך כלל תקופת שירותו שירת
ששים חודש במשרה שחלקיתה אינה נמוכה מחלקיות המשרה
בשעת הפרישה";

משרה חלקית
ששיעורה שנת
משליש

13. (א) שירותו של עובד שחלקיות משרתו אינה מגיעה כדי שליש לא יובא בחשבון
גמלתו של זכאי לגמלה, לצורך חישוב תקופת השירות ולצורך חישוב המשכורת הקובעת,
וזלת לענין –

(1) קצבת שאירים של עובד שנפטר בזמן שירותו ושירת חמש שנים לפחות
במשרה שחלקיתה היא שליש או יותר;

(2) קצבה ששיעורה נקבע על פי דרגת נכותו של הזכאי אם פוטר מסיבת
מצב בריאות לקוי כשדרגת נכותו 25% או יותר – לאחר ששירת חמש שנים
לפחות במשרה שחלקיתה היא שליש או יותר;

(3) קצבה ששיעורה נקבע על פי דרגת נכותו של הזכאי, אם פרש מסיבת
מצב בריאות לקוי ופסקה (2) אינה חלה עליו – לאחר ששירת עשר שנים
לפחות במשרה שחלקיתה היא שליש או יותר;

(4) שירותו של עובד עד י"ב באב תשכ"ז (18 באוגוסט 1967).

(ב) תקופת שירות חלקי לא תפסיק את רציפות השירות, אף אם אין היא מובאת
בחיובן כאמור בסעיף זה.

שירות ביתר
ממשרה אחת

14. (א) הועסק העובד בעת אחת במשרה מלאה אחת ובמשרה או במשרות נוספות
תחושב הגמלה על יסוד המשרה המלאה בלבד.

(ב) הועסק עובד בעת אחת במספר משרות חלקיות העולות ביחד על משרה מלאה, לא יהיו הוא ושאייריו זכאים לגמלד בעד אותה תקופה אלא בשל משרה מלאה אחת, ולענין זה יראו כחלק העודף על משרה מלאה את העבודה במשרות שבהן משכורתו הקובעת היא הנמוכה ביותר.

15. אלה זכאים לקצבת פרישה:

זכות לקצבת פרישה

- (1) מי שיצא לקצבה לפי סעיפים 17 או 18;
- (2) מי שפוטר לאחר חמש שנות שירות מסיבת מצב בריאות לקוי כשדרגת נכותו היא 25% או יותר;
- (3) מי שפוטר לאחר עשר שנות שירות מסיבת מצב בריאות לקוי כשפסקה (2) אינה חלה עליו;
- (4) מי שפוטר לאחר עשר שנות שירות מסיבה אחרת כשהוא בגיל 40 או יותר ולא נפסל לשירות המדינה לפי החלטת בית-הדין למשמעת; אלא שאם פוטר כאמור על פי החלטת בית-הדין למשמעת, בלי שנפסל לשירות, ולסני שהגיע לגיל 60, או לגיל 55 לאחר עשרים וחמש שנות שירות, רשאי בית-הדין להחליט שאינו זכאי לקצבת פרישה, כולה או מקצתה.

16. על אף האמור בסעיף 43 לחוק החיילים המשוחררים – עובד שהתגייס לשירות קבע לא ייחשב, לצורך קביעת זכויותיו לגמלה, כעובד שפוטר.

דין מתגייס לשירות קבע

17. עובד רשאי לצאת לקצבה –

יציאה לקצבה לפי רצון העובד

- (1) לאחר ששירת עשרים וחמש שנים, אם הגיע לגיל חמישים וחמש;
- (2) לאחר ששירת עשר שנים, אם הגיע לגיל ששים או אם ועדה רפואית קבעה כי בגלל נכותו אין הוא מסוגל לעבוד בשירות המדינה.

18. (א) עובד ששירת עשר שנים לפחות, רשאי נציב השירות להחליט על יציאתו לקצבה אם הגיע העובד לגיל 60 והוא חייב לעשות כן אם הגיע לגיל 65; אולם נציב השירות רשאי, באישור ועדת השירות ובהסכמת העובד, להרשות את המשך העסקתו של עובד מעבר לגיל 65 לתקופה שלא תעלה על התקופה שיקבע, אם הוכח להנחת דעתה של ועדת השירות שהעובד מסוגל להמשיך בעבודה במשרתו.

יציאה לקצבה לפי החלטת נציב השירות

- (ב) (1) עובד ששירת עשר שנים לפחות והגיע לגיל 60, רשאי נציב השירות להחליט גם על יציאתו לקצבה לגבי חלק ממשרתו בלבד, ואם הגיע העובד לגיל 65 והוכח להנחת דעתה של ועדת השירות שהעובד מסוגל להמשיך בעבודה חלקית במשרתו – היא נציב השירות, באישור ועדת השירות, רשאי להרשות את המשך העסקתו של העובד לגבי חלק ממשרתו ולתקופה שלא תעלה על התקופה שיקבע; כל החלטת נציב השירות לפי פסקה זו תעונה הסכמת העובד.
- (2) קצבתו של עובד כאמור, כל עוד הוא מוסיף לשרת במשרה חלקית, תחושב באופן יחסי לחלק המשרה שלגביו הוצא לקצבה; לא הגיעה חלקיות המשרה שבה הוסיף העובד לשרת כדי השיעור הבא בחשבון לענין סעיף 13 – תחושב כלל קצבתו, לאחר פרישתו מהמשרה החלקית שבה הוסיף לשרת, ככסוף לאמור בסעיף 46 (א), כאילו הוצא לקצבה מלאה במועד שבו הוצא לקצבה לגבי חלק הראשון של משרתו.

(ג) שר האוצר, באישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות את התנאים והדרכים לשימוש בסמכויות של נציב השירות ושל ועדת השירות לפי סעיף זה, לרבות תקופות המקסימום להארכת השירות.

(ד) עובד הרואה את עצמו נפגע על ידי הוצאתו לקצבה לפני הגיעו לגיל 65, רשאי לערור על החלטת נציב השירות לפני ועדת השירות תוך תקופה וברוך שנקבעו בתקנות; ועדת השירות תיתן הזדמנות לנציגות עובדי המדינה להשמיע את דבריה ורשאית היא לקבל את הערר או לאשר את החלטת הנציב, בלי שינויים או בשינויים שתמצא לנכון, והחלטתה תהא סופית.

מתן הודעה
מוקדמת

19. (א) עובד היוצא לקצבה לפי סעיף 17 יתן הודעה מוקדמת על רצונו לצאת לקצבה, במועד וברוך שנקבעו בתקנות.

(ב) נציב השירות יתן לעובד הודעה מוקדמת על החלטתו להוציאו לקצבה, במועד וברוך שנקבעו בתקנות.

(ג) פרש העובד בלי שניתנה הודעה מוקדמת כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), רואים אותו, לענין הזכויות לגמלה, כאילו פרש בתום התקופה שנקבעה למתן ההודעה ותחילתה ביום הפרישה בפועל, או כיום מתן אותה הודעה – אם ניתנה למועד שלפני תום התקופה שנקבעה; לענין הזכויות למשכורת בעד התקופה האמורה ופיצוי על אי-מתן ההודעה, יהא דין יציאה או הוצאה לקצבה בלא הודעה מוקדמת כאמור כדין התפטרות או פיטורים ללא הודעה מוקדמת.

שיעור קצבת
הפרישה

20. (א) הזכאי לקצבת פרישה תשולם לו כל ימי חייו קצבה בסכום השווה לחלק השש מאות ממשכורתו הקובעת כפול במספר חדשי שירותו, ובלבד שלא יעלה על שבעים אחוז ממשכורתו זו ולא יפחת מעשרים אחוז ממנה; אולם אם הועסק העובד בכל תקופת שירותו או בחלק ממנה במשרה חלקית, יכולה הקצבה לעלות על שבעים אחוז ממשכורתו הקובעת, ובלבד שלא תעלה על שבעים אחוז מהמשכורת הקובעת של העובד המחושבת כאילו עבד במשרה מלאה בכל תקופת שירותו.

(ב) אדם שועדה רפואית קבעה, סמוך לפרישתו, כי הוא נכה בעל דרגת נכות של 50% או יותר, וכן אדם שפוטר מן השירות בגלל נכות בדרגה קטנה מזו, לא תפחת קצבתו מעשרים אחוז ממשכורתו הקובעת בצירוף שלושה פרומיל ממנה לכל אחוז מדרגת נכותו.

(ג) מי שנתקבל לשירות כשהוא נכה, יראו כדרגת נכותו לענין סעיף זה את ההפריש שבין דרגת נכותו בזמן קבלתו לשירות ובין דרגת נכותו בזמן פרישתו.

מתי לא תובא
נכות בחשבון

21. (א) אדם שדרגת נכותו קובעת את שיעור קצבתו, כל נכות שבעדה קיבל או היה זכאי לקבל פיצויים או הטבות אחרות מאוצר המדינה וסעיף 60 אינו חל עליה, לא תובא בחשבון לענין חישוב קצבתו או קצבת שאיריו, אלא אם הוחזר לאוצר המדינה אותו חלק מהפיצויים או ההטבות שקיבל הבא לפצותו על תקופת נכות שהוא זכאי בה גם לקצבה, או אם ויתר על החלק האמור, הכל לפי הענין.

(ב) מי שנתמלאו בו אלה:

(1) דרגת נכותו קובעת את שיעור קצבתו;

(2) סעיף 60 אינו חל על אותה נכות;

(3) קיבל בעד הנכות פיצויים שלא מאוצר המדינה לפי כל חובה חוקית, פרט לחוזה ביטוח, או מענק מהמוסד לביטוח לאומי, מבלי ששולם לאוצר המדינה אותו חלק מהם הבא לפצותו על תקופת נכותו שבה זכאי הוא גם לקצבה לפי חוק זה, או קיבל בעדה קצבה מהמוסד לביטוח לאומי;

לא תבוא בחשבון – לענין חישוב קצבתו או קצבת שאיריו לפי חוק זה – כל נכות שבעדה
קיבל פיצויים, מענק או קצבה כאמור.

(ג) נגרמה לעובד על ידי צד שלישי נכות העשויה לקבוע את שיעור קצבתו, וסעיף
60 אינו חל עליה, חייב הוא להודיע על כך לממונה במועד ובדרך שנקבעו בתקנות ולעשות
כל פעולה סבירה שהממונה ידרוש ממנו כדי לקבל פיצויים מהצד השלישי; למטרה זו רשאי
הממונה לדרוש מהעובד למסור למי שיוורה יפוי-כח להגיש נגד הצד השלישי על חשבון
אוצר המדינה תביעה לפיצוי מלא או חלקי על הנכות, הכל כפי שיוורה הממונה; לא עשה
העובד את המוטל עליו לפי סעיף קטן זה, לא תובא הנכות בחשבון לענין חישוב קצבתו או
קצבת שאיריו.

(ד) שר האוצר, באישור ועדת העבודה של הכנסת, רשאי להתקין תקנות בדבר
חישוב חלק הפיצויים או המענק שיש להחזירו או לשלמו לאוצר המדינה לפי סעיף זה,
בדבר אופן החזרתו ובכל ענין אחר הנוגע לביצוע סעיף זה; בין השאר רשאי הוא לקבוע
בתקנות אלה כי תשלומי פיצויים או מענק בעד נכות יובאו בחשבון לענין חישוב הגמלאות
לפי סעיף זה רק אם נתקבלו על ידי העובד תוך תקופה מסוימת לפני פרישתו, שנקבעה
באותן תקנות.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שפרש מהשירות לפני י"ב באב תשכ"ז (18
באוגוסט 1967) ועל שאיריו.

22. (א) מי שפוטר מהשירות לפני שהגיע לגיל 60 והוא זכאי לקצבת פרישה לפי סעיפים
15 (2), (3) או (4) או 78 – יושלם לו, נוסף על הקצבה, מענק השווה לחלק העשרים וארבעה
של משכורתו השנתית כפול במספר שנות שירותו, ובלבד שהמענק לא יעלה על הסכום
הקטן משני אלה:

מענק נוסף לקצבה

(1) משכורתו השנתית;

(2) הסכום היוצא מהיוון קצבה, ששיעורה כהפרש שבין הקצבה שהוא זכאי
לה בזמן פיטוריו ובין הקצבה שהיתה מגיעה לו, אילו שירת בדרגתו האחרונה
עד שהיה מגיע לגיל 60 ובהגיעו לגיל 60 היה זכאי לתוספת משפחה בגלל אותם
בני משפחה שבגללם היה זכאי לתוספת משפחה בשעת פרישתו.

(ב) היה הזכאי לקצבת פרישה כאמור עובד במשרה חלקית, תחושב הקצבה שהיתה
מגיעה לו אילו שירת בדרגתו האחרונה עד שהיה מגיע לגיל 60, לפי חלקיות המשרה שלפיה
מתושבת הקצבה של אותו עובד בזמן פיטוריו.

(ג) פוטר אדם כאמור בסעיף קטן (א) על פי החלטת בית הדין למשמעת בלי שנפסל
לשירות, רשאי בית הדין להחליט שאינו זכאי למענק, כולו או מקצתו.

23. עובד – למעט שוטר וסוהר – שפוטר אחר חמש שנות שירות מסיבת מצב בריאות לקוי
כשדרגת נכותו נמוכה מ-25% והוא זכאי עקב פיטורים אלה לפיצויי פיטורים, יושלם לו נוסף
לפיצויים אלה מענק בשיעור של אחוז אחד מסכום הפיצויים לכל אחוז מאותה דרגת נכות.

מענק לבעל
דרגת נכות
נמוכה מ-25%

24. (א) זכאי לקצבת פרישה שחזר לשירות יהיה רשאי להודיע בכתב, כי במקום זכותו
לקצבה בעד שירותו הקודם הוא בוחר בצירוף תקופת שירותו הקודם לתקופת שירותו החוזר.

ברירת זכאי
לקצבת פרישה
שחזר לשירות

(ב) הודעה לפי סעיף קטן (א) תימסר תוך שנים-עשר חדשים מהמאוחר מאלה:

(1) יום סיום תקופת הנסיון בשירות החוזר, ואם לא חלה בו תקופת נסיון –
יום שחזר העובד לשירות;

(2) יום שמי שנקבע בתקנות הודיע לעובד על זכותו לפי סעיף קטן (א);

אולם לא לאחר שפרש העובד מהשירות החוזר.

25. הודיע עובד כאמור בסעיף 24, יחולו הוראות אלה:

(1) זכותו לקצבה בעד שירותו הקודם בטלה מיום שחזר לשירות, והוא חייב להחזיר לאוצר המדינה, בשיעורים שנקבעו בתקנות, את סכומי הקצבה שקיבל בעד התקופה שבה שירת שירות חוזר;

(2) תקופת שירותו הקודם תצורף לתקופת שירותו החוזר;

(3) קיבל העובד בעת פרישתו מהשירות הקודם מענק לפי סעיף 22, יחזיר לאוצר המדינה, בתנאים, לרבות תשלום בשיעורים, שנקבעו בתקנות, חלק יחסי מן המענק ששיעורו כיהס בין התקופה המתחילה עם חזרתו לשירות החוזר ומסתיימת בהגיעו לגיל 60, לבין התקופה המתחילה עם פרישתו מהשירות הקודם ומסתיימת בהגיעו לגיל 60;

(4) על אף האמור בפסקה (3) רשאי העובד, במקום להחזיר חלק מן המענק כאמור באותה פסקה, לדרוש כי, בחישוב הקצבה שתגיע אחרי פרישתו מהשירות החוזר, יראו את משרתו בשירות הקודם כמשרה חלקית בלבד, ואם היתה המשרה חלקית – כמשרה ששיעור חלקיותה קטן ממה שהיה למעשה, הכל לפי שיעורים, כללים ותנאים שנקבעו בתקנות; אולם פסקה זו לא תחול אם כתוצאה מאותו חישוב תרד חלקיות המשרה בשירות הקודם מתחת לשיעור המובא בחשבון לענין סעיף 13;

(5) היוון העובד חלק מקצבתו בעד שירותו הקודם, יראו, בחישוב הקצבה שתגיע אחרי פרישתו מהשירות החוזר, את משרתו בשירות הקודם כמשרה חלקית ששיעור חלקיותה כיהס שבין החלק הבלתי מהוון של הקצבה בעד השירות הקודם לבין קצבה מלאה לפני ההיוון;

(6) היוון חלק מקצבה כאמור בפסקה (5) בעד תקופה מסויימת בלבד, תשולם הקצבה לפי האמור בפסקה (5) אחרי הפרישה מהשירות החוזר, רק במשך פרק הזמן שבו עולה התקופה שבעדה היונה הקצבה על התקופה שבה הגיעה לזכאי קצבה מקטנת עקב ההיוון לפני תחילתו של השירות החוזר; תם אותו פרק זמן, תשולם הקצבה כאילו לא היוון חלק מהקצבה בעד השירות הקודם;

(7) המשכורת הקובעת, לענין חישוב הקצבה שתגיע לאחר הפרישה מהשירות החוזר, תחושב לפי דרגתו של העובד בזמן פרישתו הראשונה או האחרונה, הכל לפי הדרגה הגבוהה יותר.

26. עובד שנפטר בזמן שירותו והוא שירת לפחות חמש שנים – תשולם לשאייריו, כל תקופת הזמן המפורשת בסעיף זה, קצבה באחוזים ממשכורתו הקובעת, והם –

(1) לאלמנה, כל עוד לא נישאה – ארבעים אחוז;

(2) ליתומים כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ויש אלמנה הזכאית לקצבה – עשרה אחוזים לכל יתום בתוספת חמישה אחוזים לכלל היתומים, אף אם אין יותר מיתום אחד;

(3) ליתומים כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ואין אלמנה הזכאית לקצבה – חמישה עשר אחוז לכל יתום בתוספת חמישה עשר אחוז לכלל היתומים, אף אם אין יותר מיתום אחד;

(4) לתלויים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם – עשרה אחוזים לכל אחד; ובאין אחרי הנפטר לא אלמנה ולא יתומים הזכאים לקצבה – חמישה עשר אחוז לכל אחד.

מענק לשאיריו
באין קצבה

27. (א) עובד שנפטר בזמן שירותו לאחר ששירת סחות מחמש שנים, ישולם לרגל פטירתו מענק לשאיריו בשיעור שתקבע הממשלה (בסעיף זה – המענק), ובלבד שלא יעלה על משכורתו השנתית של הנפטר.

(ב) המענק ישולם לאלמנתו וליתומיו של הנפטר, ובאין אחריהם לא אלמנה ולא יתומים – לשאיריו האחרים.

(ג) ועדת השירות תקבע את הכללים לחלוקת המענק בין השאירים ושיעורי הסכומים שינוכו ממשכורתו של עובד על חשבון המענק שגייע לרגל פטירתו.

קצבה לשאיריו
של זכאי לקצבת
פרישה

28. (א) זכאי לקצבת פרישה שנפטר – תשולם לשאיריו כל תקופת הזמן המפורשת בסעיף זה, ובכפוף להוראות סעיף 109 (ב) (2), קצבה באחוזים מהקצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילו לא נפטר, והם –

(1) לאלמנה שהיתה אשתו לפחות שלוש שנים שקדמו לפטירתו או שילדה לו ילד, כל עוד לא נישאה – ששים אחוז, אך לא יותר מארבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של הזכאי לקצבת פרישה שנפטר;

(2) ליתומים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ויש אלמנה הזכאית לקצבה – חמישה עשר אחוז לכל יתום;

(3) ליתומים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ואין אלמנה הזכאית לקצבה – חמישה עשר אחוז לכל יתום בתוספת עשרים וחמישה אחוזים לכלל היתומים, אף אם אין יותר מיתום אחד;

(4) לתלויים, כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם ובאין אחרי הנפטר לא אלמנה ולא יתום הזכאים לקצבה – עשרים אחוז לכל אחד.

(ב) קצבה שהיתה מגיעה לזכאי אילו לא נפטר – כאמור ברישה לסעיף קטן (א) – היא הקצבה שהיה מקבל אותה תכוף לפני פטירתו אילו לא הוראות סעיפים 29, 32, 33, 35 ו-46(ב).

(ג) הופחתה או נשללה קצבתו של זכאי לפי סעיפים 53 או 61, יראו כקצבתו שהיתה מגיעה לו אילו לא נפטר את הקצבה כאמור בסעיף קטן (ב) כפי שהופחתה או נשללה.

קצבה לפי חוק
זה וקצבת ביטוח

29. (א) בסעיף זה –
"קצבת ביטוח" – קצבה לרגל ביטוח זיקנה או קצבה לרגל ביטוח שאירים לפי חוק הביטוח הלאומי;

"קצבה מופחתת" – קצבה המגיעה לפי חוק זה לאחר שנוכה ממנה הסכום האמור בסעיף קטן (ב).

(ב) מי שזכאי לקצבה לפי חוק זה והוא זכאי גם לקצבת ביטוח – תנוכה מקצבתו לפי חוק זה מחצית קצבת הביטוח או שליש קצבתו לפי חוק זה, הכל לפי הסכום הקטן יותר; בהיוון חלק מהקצבה לפי חוק זה, ייחשב השליש מקצבתו לפי חוק זה כאילו לא הוון.

(ג) הניכוי האמור בסעיף קטן (ב) יחושב לפי קצבת הביטוח המשתלמת באחד לחודש שבעדו מגיעה הקצבה לפי חוק זה.

(ד) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ב) לא יפחת, עקב ניכוי לפיו בלבד, צירוף הקצבה לפי חוק זה וקצבת הביטוח המגיעות לאותו זכאי, מסכום מינימום שהוא 200 לירות בשלאותו זכאי משתלמת תוספת לקצבת הביטוח בזכות אדם התלוי בו, 167 לירות כשתוספת כאמור אינה משתלמת, או סכום אחר שקבע שר האוצר, כאישור ועדת העבודה של הכנסת, בשים לב לכל הנסיבות המחייבות את השינוי.

(2) פחת צירוף הקצבה לפי חוק זה וקצבת הביטוח כאמור מסכום המינימום – לא יבוצע כל ניכוי לפי סעיף זה.

(3) "הקצבה לפי חוק זה", לענין סעיף קטן זה –

(א) הקצבה שהיתה משתלמת אילולא הוראות סעיף 35, ובקצבה מהוונת – הקצבה שהיתה משתלמת אילולא הוונה;

(ב) לרבות כל גמלאות הכפל שאותו אדם זכאי להן לפי סעיפים 32 או 33 כפי שהופחתו לפי אותם סעיפים.

(ה) היה הזכאי לקצבה לפי חוק זה עובד במשרה חלקית לפני פרישתו –

(1) יבוא בחשבון, לענין הניכוי לפי סעיף קטן (ב), רק אותו חלק של קצבת הביטוח שיחסו לכלל קצבת הביטוח כיחס שבין המשכורת הקובעת שלפיה משתלמת קצבתו של אותו עובד לפי חוק זה לבין המשכורת הקובעת המחושבת כאילו עבד במשרה מלאה בכל תקופת שירותו;

(2) יחול סעיף קטן (ד), אולם סכומי המינימום כאמור בו יוקטנו לפי היחס שבפסקה (1).

(ו) היתה קצבת הפרישה המופחתת, בצירוף קצבת הביטוח המגיעה לאותו זכאי, עודפת על משכורתו הקובעת – ינוכה הסכום העודף מקצבתו המופחתת.

(ז) סך כל הקצבאות המופחתות המגיעות לשאייריו של נפטר פלוני לא יעלה על ההפרש שבין משכורתו הקובעת של הנפטר ובין סך כל קצבאות הביטוח המגיעות לאותם שאירים.

(ח) היה סך כל קצבאות הביטוח שווה למשכורת הקובעת או עולה עליה – לא תשולם לשאיירים כל קצבה לפי חוק זה.

(ט) אלמנה המקבלת קצבה לפי סעיף 26 (1) או לפי סעיף 28 (א) (1), והזכאית לפי חוק הביטוח הלאומי לקצבת זיקנה וגם לקצבת שאיר ובחזרה באחת מהן לפי סעיף 143 לאותו חוק, לא יחולו עליה הוראות סעיף זה.

30. (א) היה סך כל הקצבאות המגיעות לשאייריו של נפטר עולה על השיעור הקיצוני, או שהשאיירי אחריו הנפטר יותר מאלמנה אחת או יתומים מנשים אחדות, או שהיתומים אינם סמוכים על שולחן אחד – תשולם לשאייריו, במקום הקצבאות בשיעורים שנקבעו בסעיפים 26, 28 או 29 (ב), קצבאות בשיעורים שיקבע הממונה, בהתחשב עם מצבם של השאיירים ועם כל הסכם שביניהם; ובלבד –

(1) ששיעור הקצבה שיקבע הממונה לשאיר פלוני מהשאיירים כאמור לא יעלה על שיעור הקצבה שהיתה מגיעה לאותו שאיר אילולא הוראות סעיף זה; ו
(2) שסך כל הקצבאות שיקבע הממונה יהיה השיעור הקיצוני או סך כל הקצבאות שהיו מגיעות לשאיירים אילולא הוראות סעיף זה, הכל לפי הסכום הקטן יותר.

(ב) השיעור הקיצוני לגבי שאיריו של עובד הוא שבעים אחוז ממשכורתו הקובעת של העובד או ההפרש האמור בסעיף 29 (ז), ולגבי שאיריו של זכאי לקצבת פרישה – שבעים וחמישה אחוזים מקצבתו או ההפרש האמור בסעיף 29 (ז), הכל לפי הסכום הקטן יותר.

31. (א) אלמנה שהיא זכאית לקצבה ונישאה – ישולם לה מענק קצבה שהיתה זכאית לה לאחרונה לפני נישואיה כפול שלושים ושש, ובאלמנה שבגלל האמור בסעיפים 30, 35 או 36 משלמים לה קצבה בשיעור מופחת או אין משלמים לה קצבה, תיחשב קצבה לענין זה הקצבה שהיתה זכאית לה אילולא הוראות הסעיפים האמורים.

קצבת שאיר
ששיעורה נקבע
על ידי הממונה

מענק לאלמנה
בנישאה

(ב) מענק ששולם לאלמנה לפי סעיף 37 (א) ינוכה מהמענק המשתלם לפי סעיף קטן (א).

(ג) מחצית המענק לפי סעיף זה תשולם לאלמנה עם הגשת בקשתה לכך, אך לא לפני הנישואין, והמחצית השנייה – כתום שנתיים לאחר הנישואין.

(ד) הוסקעו הנישואין השניים במות בן-הזוג תוך שנתיים מיום שנתקיימו, או הוסקעו בכל זמן שהוא כתוצאה מהליכים שהחלו בהם תוך שנתיים מיום שנתקיימו, תשולם לאשה מיום הפקעת הנישואין אותה קצבה שהיתה משתלמת לה אותה שעה אילולא גישה, אולם אם כבר שולם לה מענק או מחציתו לפי סעיף זה, יופחת שיעור הקצבה עד אשר הסכום שיופחת יהיה שווה לסכום המענק שקיבלה, וכלכד שלא יופחת שיעור הקצבה בשום חודש מעל למחציתה.

(ה) סקעה זכותה של האשה לקצבה לפני שסך כל ההפחות לפי סעיף קטן (ד) הגיע כדי שיעור המענק שקיבלה, תהיה היתרה חוב של האשה או של עזובנה לאוצר המדינה.

32. (א) בסעיף זה, "גמלאות כפל" – שתי קצבאות לפי חוק זה, או קצבה אחת לפי חוק זה בצירוף אחת או יותר מגמלאות אלה:

(1) קצבה בגלל פגיעה בעבודה לפי חוק הביטוח הלאומי;

(2) פיצויים שברעיים לפי סקודת הפיצויים לעובדים, 1947¹¹;

(3) קצבה או תשלום כיוצא בה המשתלמים מאוצר המדינה לפי חוק אחר או לפי הסכם או הסדר כלשהו, למעט גמלה לפי חוקי השיקום כמשמעותם בסעיף 34;

(4) קצבה או תשלום כיוצא בה המשתלמים על פי חוק אחר או הסכם או הסדר כלשהו מקופה ציבורית שנקבעה לענין סעיף 35, או מקרן פנסיה או מקרן תגמולין שהקופה הציבורית קשורה בהן לצורך קצבה או תשלום כאמור.

(ב) היה אדם זכאי לגמלאות כפל וסך כולם, לרבות אותו חלק מהן שהיווין, עלה על 70% מהמשכורת הקובעת, תופחת הקצבה לפי חוק זה או אחת משתי הקצבאות לפיו, הכל לפי הענין, בסכום שבו עודף סך כל גמלאות הכפל על 70% מהמשכורת הקובעת; הוראה זו לא תחול על קצבת יתום ועל קצבה שלא לפי חוק זה המגיעה מכוח שירות בממשלת ארץ-ישראל.

(ג) על אף האמור בכל חוק אחר, אם היה הזכאי לקצבה לפי חוק זה זכאי לקצבה מופחתת לפי חוק אחר בשל קצבה לפי חוק זה, תהיה ההפחתה של כל קצבה בסכום שיחסו לכלל הסכום שיש להפחית אילו היתה ההפחתה נעשית על פי הוראות סעיף קטן (ב) כיחס של כל קצבה וקצבה אל סכומן הכולל של הקצבאות לפני ההפחתה.

(ד) המשכורת הקובעת לענין סעיף זה תהא המשכורת הקובעת שלפיה מחושבת כל קצבה לפי חוק זה, או המשכורת שלפיה מחושבות הגמלאות האחרות, הכל לפי המשכורת הנבחרת יותר; לא היו הגמלאות האחרות מחושבות על בסיס משכורת, תיקבע המשכורת לענין סעיף זה בהתאם לעקרונות שלפיהם מחושבת המשכורת הקובעת; חל סעיף 12 על המשכורת הקובעת לפי חוק זה, תבוא במקומה המשכורת הקובעת המחושבת כאילו עבד העובד במשרה מלאה בכל תקופת שירותו.

(ה) שירת עובד בעת אחת בשירות המדינה ובגוף שקופתו נקבעה כקופה ציבורית לענין סעיף 35, וסך כל הקצבאות והגמלאות המגיעות עקב שירות כאמור עודף על הקצבה שהיתה מגיעה אילו בתקופה האמורה שירת בשירות המדינה במשרה מלאה, במשכורת השווה למשכורת הקובעת כאמור בסעיף קטן (ד) – תופחת הקצבה לפי חוק זה בעודף כאמור.

(ו) סעיף זה אינו גורע מהאמור בסעיף 21.

11 ע"ר 1947, תוס' 1 מס' 1604, עמ' 103.

33. (א) סעיף 32 אינו חל על קצבה לפי חוק זה של מי שלפני כ"ח בתשרי תשכ"ח (1 בנורמבר 1967) (להלן בסעיף זה – יום התיקון) היה זכאי לה ולגמלה מן המפורטות בסעיף 32 (א) למעט קצבה שניה לפי חוק זה וקצבה בגלל פגיעה בעבודה לפי חוק הביטוח הלאומי (להלן בסעיף זה – קצבת פגיעה בעבודה).

(ב) מי שהיה לפני יום התיקון זכאי לשתי קצבאות לפי חוק זה ובחר באחת מהן, זכאי לקבל את שתי הקצבאות לגבי הזמן שמיום התיקון ואילך, בכפוף לאמור בסעיף 32; אולם אם שולמו פיצויי פטורים עקב פרישה מן השירות שהיתה מזכה אותו בקצבה אילו סעיף 32 עמד בתוקף אותה שעה, לא תבוא בחשבון תקופת שירותו התקופה שבעדה שולמו הפיצויים.

(ג) מי שלפני יום התיקון פרש מהשירות בניכוח שהיו מזכות אותו או את שאריו, לפי בחירתם, בקצבה לפי חוק זה או בקצבת פגיעה בעבודה, יחולו עליו הוראות מיוחדות אלה:

(1) בחר הזכאי לקצבה כאמור בקצבת פגיעה בעבודה, יהא זכאי גם לקצבה לפי חוק זה לגבי הזמן שמיום התיקון ואילך, בכפוף לאמור בסעיף 32, אולם אם שולמו עקב הפרישה פיצויי פטורים, לא תבוא בחשבון הקצבה לפי חוק זה תקופת השירות שבעדה שולמו הפיצויים;

(2) בחר הזכאי בקצבה לפי חוק זה, יהא זכאי גם לקצבת פגיעה בעבודה לגבי הזמן שמיום התיקון ואילך, בכפוף לאמור בסעיף 32, ובלבד שהחביעה לקצבת פגיעה בעבודה והגשה על ידיו תוך שנים עשר חדשים מאירוע המקרה שהיה מזכה אותו בקצבת פגיעה בעבודה לולא בחר בקצבה לפי חוק זה או שהמוסד לביטוח לאומי שילם לאוצר המדינה פיצוי לפי חוק זה, כפי שעמד ערב יום התיקון, על הגמלה ששילם או שהוא עתיד לשלם;

(3) על אף האמור בססקה (2) רשאי המוסד לביטוח לאומי לשלם קצבת פגיעה בעבודה, כולה או מקצתה, אף אם נתבעה אחרי המועד האמור באותה ססקה.

34. (א) בסעיף זה –

"חוקי השיקום" – חוק הנכים, חוק משפחות החיילים, חוק נכי המלחמה בנאצים, וכל חוק אחר ששר האוצר, לאחר התייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת, קבע בצו כחוק שיקום לענין חוק זה;

"גמלה לפי חוקי השיקום" – תגמולים, הענקה או מענק המגיעים לפי חוקי השיקום.

(ב) הזכאי עקב מאורע אחד לגמלה לפי פרק זה ולגמלה לפי חוקי השיקום – הברירה בידו לבחור באחת מהן, אולם משפרש עובד מהשירות ועקב הפרישה נהיה לזכאי גם לגמלה לפי חוקי השיקום מחמת שינוי בשיעור הכנסותיו, לא יגרע הדבר מזכויותיו לגמלאות לפי חוק זה.

(ג) בחר בגמלה לפי פרק זה, יהיה זכאי לקבל גם עשרים חמישה אחוזים מהגמלה לפי חוקי השיקום ואת כל שאר הזכויות המגיעות לפיהם.

(ד) (1) הזכאי, שלא עקב מאורע אחד, לגמלה לפי חוק זה ולגמלה לפי חוקי השיקום, יהא זכאי לקבל את שתי הגמלאות גם יחד.

(2) סעיף קטן זה יחול, לגבי הזמן שלאחר כ"ז בתשרי תשכ"ח (31 באוקטובר 1967), אף על מי שפרש עד אותו יום, ובלבד שאם קיבל הטבות פרישה מאוצר המדינה עקב הפרישה מן השירות, החזרו הטבות אלה לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות.

35. (א) זכאי לקצבה המקבל גם משכורת מאוצר המדינה או מקופה אחרת שנקבעה על ידי הממשלה כקופה ציבורית לענין סעיף זה (בסעיף זה – המשכורת הקיימת), יחולו עליו הוראות אלה:

(1) זכאי לקצבת פרישה, וכן אלמנה הזכאית לקצבת שאיר, שמשכורתם הקיימת סחוחה מהמשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את קצבתם – תשולם להם קצבה כהפרש שבין משכורתם הקיימת לבין המשכורת הקובעת, ובלבד שלא תעלה על הקצבה שהיתה מגיעה להם אילו לא הוראות סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המשכורת הקובעת לא תשולם להם כל קצבה;

(2) זכאי לקצבת שאיר, להוציא אלמנה הזכאית לקצבת שאיר, שמשכורתו הקיימת סחוחה ממחצית המשכורת הקובעת שלפיה יש לחשב את הקצבה – תשולם לו קצבה כהפרש שבין משכורתו הקיימת לבין מחצית המשכורת הקובעת, ובלבד שאותה קצבה לא תעלה על הקצבה שהיתה מגיעה לו אילו לא הוראות סעיף זה; עלתה המשכורת הקיימת על המחצית האמורה, לא תשולם לו כל קצבה.

(ב) לענין סעיף קטן (א) תחושב המשכורת הקיימת לפי המשכורת שקיבל הזכאי לקצבה מאוצר המדינה או מקופה ציבורית בעד החדש שבו מגיעה הקצבה.

(ג) חל סעיף 12 על החישוב של המשכורת הקובעת, יובא בחשבון לצורך ההפחתה לפי סעיף קטן (א) רק אותו חלק ממשכורתו הקיימת של הזכאי לקצבה ששיעורו כחש שבין חלקיות משרתו של העובד שלפיה מחושבת משכורתו הקובעת לבין משכורת של משרה מלאה.

(ד) זכאי לקצבת פרישה שתכוף לפני פרישתו עבד במשרה חלקית ושנתמלאו בו אלה:

(1) ערב פרישתו עבד במשרה נוספת בשירות המדינה או בגוף שנקבע כקופה ציבורית לענין סעיף זה, ומשרה זו אינה מזכה בגמלה או בתשלום כיוצא בה;

(2) הוא מוסיף לעבוד במשרה כאמור בפסקה (1);

משכורתו בעד העבודה כאמור בפסקה (2) לא תובא בחשבון לענין ההפחתה לפי סעיף זה, אלא במידה ששיעור חלקיות משרתו בעבודה כאמור ביחד עם שיעור חלקיות המשרה שממנה פרש עולים על משרה מלאה.

(ה) זכאי לקצבת פרישה שהיוון חלק מקצבתו, ייעשה החישוב לענין סעיף קטן (א) כאילו מקבל הזכאי קצבה מלאה, ורק לאחר שתוספת הקצבה עקב קבלת משכורת מאוצר המדינה או מקופה ציבורית, ינוכה ממנה חלק הקצבה שהיוון.

36. (א) על אף האמור בסעיפים הקודמים, תשולם קצבת שאיר לאלמנה העומדת ברשות עצמה רק החל מהגיעה לגיל ארבעים וחמש, זולת אם לה או לנפטר ילד שנתמלאו בו שנים אלה:

קצבה לאלמנה
שהגיעה לגיל 45

(1) הוא אינו עומד ברשות עצמו;

(2) הוא ילדו של הנפטר והאלמנה כאחד, או פרנסתו כולה על האלמנה, או פרנסתו עליה במידה שקבע שר האוצר באישור ועדת העבודה של הכנסת.

(ב) אלמנתו של מי שנפטר לפני כ"ח בתשרי תשכ"ח (1 בנובמבר 1967) שאין לה ילד והיא עומדת ברשות עצמה, לא תשולם לה קצבת שאיר כל עוד לא הגיעה לגיל 45, על אף האמור בסעיף קטן (א).

מענק לאלמנה
כשאין קצבה

37. (א) אלמנה שאיננה מקבלת קצבת שאיר בגלל האמור בסעיף 36 או בסעיף 28 (א) (1) לגבי תקופת הנישואין — ישולם לה מענק כקצבה שהיתה זכאית לה אילו לא האמור בסעיפים אלה כסול שנים עשר; אולם אלמנה שסעיף 36 חל עליה ושהגיעה כמות הגמטר לגיל 43, יהיה המענק בשיעור המכפלה של מחצית הקצבה האמורה במספר החודשים שנותרו עד שתגיע לגיל 45.

(ב) אלמנה שסעיף 35 חל עליה כמות הגמטר — ישולם לה מענק בשיעור ההפרש שבין הקצבה שהיתה מגיעה לה, אילו לא הוראת סעיף 35, ובין הקצבה המגיעה לה אותה שעה לפי אותו סעיף כסול שנים עשר; ולא תהיה זכאית לקבל את מלוא קצבתה או קצבה בשיעור מוגדל, אלא כתום חמישה עשר חודשים מהאחד לחודש שבו מת הגמטר, אף אם חדלה לקבל משכורת או חל שינוי בשיעורה לפני תום אותה תקופה.

(ג) אלמנה שסעיף 35 חל עליה תוך חמישה עשר חודשים מהאחד לחודש שבו מת הגמטר — ישולם לה המענק האמור בסעיף קטן (ב) בניכוי החלק החמישה עשר ממנו בעד כל חודש שחלף בין האחד לחודש האמור לבין המועד שבו החלה לקבל משכורת מאוצר המדינה או מקופה ציבורית, ולא תהא זכאית לקבל את מלוא קצבתה או קצבה בשיעור מוגדל אלא כתום חמישה עשר החודשים האמורים, אף אם חדלה לקבל משכורת כאמור או חל שינוי בשיעורה לפני תום אותה תקופה.

דין אשה הזכאית
למונות

38. (א) אדם שנתגרש מאשתו ואגב כך נתחייב בתשלום מזונותיה, על פי פסק דין או על פי הסכם בכתב, רואים את האשה, כענין הזכויות הקשורות במותו לפי חוק זה, כאילו לא נתגרשה ממנו, ובלבד שאם תגיע לה קצבה, היא לא תעלה על סך המזונות שהאדם היה חייב בהם ערב פטירתו.

(ב) לענין סעיף קטן (א) יחולו כללים אלה:

(1) היה לממונה יסוד להניח, כי החיוב במזונות או השינוי בשיעורים נקבעו למראית עין — על תוכנית הגמלה לפי סעיף זה הראיה, כי החיוב או השינוי הוא כן;

(2) חל שינוי ניכר במשכורת הקובעת מאז נקבעה זכות הגרשה לקצבה, רשאי הממונה לשנות את קצבתה לפי חישובים ונימוקים שבית משפט היה רשאי לעשות זאת לגבי מזונותיה, אילו לא פטירתו של החייב.

(ג) אדם שנפרד מאשתו פרידה של קבע, דינה לענין חוק זה כדין גרושה, אף אם

לא השאיר אחריו אשה אחרת.

בגמלה ופיצוי
פרישה

39. (א) עובד או שאירו הזכאים, בגלל פרישת העובד, לגמלה לפי חוק זה, פרט למענק לפי סעיפים 23 או 27, לא יהיו זכאים בגלל אותה עילה לפיצויי פיטורים המשתלמים לעובד או לשאיריו.

(ב) שאיר הזכאי בגלל מותו של עובד לגמלה לפי חוק זה, לא יהיה זכאי בגלל אותה עילה למענק ביטוח חיים שאוצר המדינה משתתף במימנו.

(ג) מי שאינו זכאי לקצבה לפי חוק זה בגלל בחירתו לפי סעיף 34 ומגיעים לו פיצויי פיטורים, לא יעלה סכום הפיצויים על המשכורת הקובעת שהיתה לעובד תכוף לפני פרישתו, כסול חמש; שירת העובד בכל שנות שירותו או בחלק מהן במשרה חלקית, תיקבע המשכורת הקובעת, לענין זה, לפי הממוצע המשוקלל של חלקיות משרתו בכל שנות שירותו, או בחמש שנות השירות האחרונות, או לפי חלקיות המשרה בשעת הפרישה ובלבד שתוך כלל תקופת שירותו שירת ששים חודש לפחות במשרה שחלקיותה אינה נמוכה מחלקיות המשרה בשעת הפרישה — הכל לפי החישוב הנזכר יותר לעובד או לשאיריו, לפי הענין.

(ד) מי שחל עליו סעיף 33 (ג) ובחר בקצבת פגיעה בעבודה לפני יום התיקון כמש"מ מפורט באותו סעיף, ינהגו בו, לענין זכותו לפיצויי פיטורים, כפי שנוהגים לפי סעיף קטן (א) במי שאינו זכאי לקצבה בגלל בחירתו לפי סעיף 34.
 (ה) הוראות סעיפים קטנים (א) ר"ב (ב) יחולו, אף אם ויתר הזכאי על גמלתו, או אף אם הגמלה אינה משתלמת לו עקב ההוראות שבסעיפים 15(4), 29(ה), 35, 36, 48(ב), 50, 54, 55, 56, 80(ב), 80(ג) או 61.

מענק שאירי
 במקום גמלות
 אחרות

40. עובד שנפטר לאחר חמש שנות שירות, רשאים שאיריו, אם שוכנע הממונה כי הבחירה היא לטובתו, לבחור כמענק לפי סעיף 27 במקום כל הגמלות האחרות המגיעות להם לפי חוק זה, כאילו שירת פחות מחמש שנים; ואם מגיעים להם פיצויי פיטורים, לא יעלה סכום הפיצויים על המשכורת הקובעת שהיתה לעובד תכוף לפני פרישתו, כפול חמש; שירת העובד בכל שנות שירותו או בחלק מהן במשרה חלקית, תיקבע המשכורת הקובעת, לענין זה, לפי הממוצע המשוקלל של חלקיות המשרה בכל שנות שירותו, או בחמש שנות השירות האחרונות, או לפי חלקיות המשרה בשעת הפרישה ובלבד שתוך כלל תקופת שירותו שירת ששים חודש לפחות במשרה שחלקיותה אינה גמוכה מחלקיות המשרה בשעת הפרישה – הכל לפי החישוב הנח יותר לשאירים.

דין העובד
 כדין העובד

41. האמור בחוק זה לגבי עובד ושאיריו של נפטר יחול לגבי עובדת ושאיריה של נפטרת, בחיובים לפי הענין, אלא שאלמן לא יהיה זכאי לקצבה כלשהי אם הוא עומד ברשות עצמו, וכן לא יהיה זכאי לקצבה לפי סעיף 28 (א) (1) אלא אם היה בעלה של הנפטרת לפחות שלוש שנים לפני מותה או אם ילדה לו ילד.

פרק ג': תביעות ותשלומים

42. (א) התובע גמלה יגיש את תביעתו לממונה.
 (ב) הממונה יחליט על סמך התביעה אם תינתן הגמלה ובאיזו מידה תינתן, ישלח את החלטתו בדואר רשום לתובע, ויצייין בה את נימוקיה ואת זכותו של התובע לפי סעיף 43.
 (ג) הממונה לא יהיה קשור בסדרי הדין ובדיני הראיה אלא יפעל בדרך שיראה מועילה ביותר לבירור השאלות העומדות להחלטתו.
 (ד) (1) הממונה יהיה רשאי להחליט, על סמך תביעה של שאירים, על גמלת ביניים שתשולם עד שיחלט סופית בזכויותיהם של כל הזכאים לגמלה בקשר לשירותו של העובד; הממונה ישלח את החלטת הביניים בדואר רשום לתובע ויצייין בה את נימוקיה ואת זכותו של התובע לפי סעיף 43.
 (2) סעיף קטן זה אינו גורע מסמכותו של הממונה בדבר תשלום מקדמות.

תביעה

43. (א) תובע הרואה עצמו נפגע על ידי החלטה או החלטת ביניים של הממונה, רשאי לערער עליה לפני בית דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969.
 (ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר המועד להגשת הערעור.
 (ג) בית הדין האזורי רשאי לאשר את החלטת הממונה או לשנותה, או להחליט החלטה אחרת במקומה.

ערעור

44. הממונה רשאי להחליט החלטה חדשה בכל ענין, בין ביזמתו ובין לפי בקשת אדם הזכאי לגמלה, אף אם כבר החלט בה סופית לפי סעיף 43, אם נוכח על סמך ראיות חדשות,

החלטת חדשה

שלא היו לפני המחליט הקודם, כי אותה החלטה בטעות יסודה; דין ההחלטה החדשה יהיה לכל דבר, לרבות זכות הערעור, כדין כל החלטה אחרת. אולם לא תבוצע אלא כתום התקופה להגשת הערעור עליה לפי סעיף 43, ואם הוגש הערעור – עד שבית הדין האזורי יורה לבצועה, בין בהחלטתו הסופית ובין בהחלטת ביניים.

45. הגמלאות ישולמו מאוצר המדינה.

גמלאות מאוצר המדינה

46. (א) קצבה תשולם ביום האחרון של כל חודש, החל מהחודש אחרי החודש שבו נולדה העילה לקצבה, אולם מי שביום כ"ח בתשרי תשכ"ח (1 בנובמבר 1967) היה זכאי לקצבה והיא השתלמה לו בפועל, תשולם לו קצבה, ולפי הענין – לשאיירי, בראש כל חודש.

מאימתי משלמים קצבה

(ב) עובד שיצא לקצבה לפי סעיף 17 (1) לפני שהגיע לגיל 60 – תשולם לו קצבת פרישה, על אף האמור בסעיף קטן (א), מהחודש המתחיל אחרי היום שבו יגיע לגיל 60; אולם אם קבעה הועדה הרפואית, כי אין הוא מסוגל להשתכר כדי מחייתו מחוץ לשירות – תשולם הקצבה מהחודש המתחיל אחרי היום שבו נולדה העילה לקצבה, ואם אי-כשרו להשתכר כאמור התחיל לאחר מכן – מהחודש המתחיל אחרי יום תחילת אי-כשרו האמור.

47. אירע מקרה אחרי האחד בחודש פלוני שיש בו כדי להגדיל או להקטין את שיעור הקצבה של זכאי פלוני או להפסיק זמנית את תשלומה או לבטל את ההפסקה או את הזכות לקצבה, אין מביאים אותו בחשבון לענין תשלום הקצבה בעד אותו חודש, והוא כשאינן הוראה אחרת בחוק זה.

שינוי שיעור קצבה – מאימתי

48. (א) לא תשולם קצבה בעד תקופה העולה על ארבעה חודשים שלפני הגשת התביעה לקצבה, אולם הממונה רשאי להאריכה לתקופה שאינה עולה על שנתיים, אם האיחור בהגשת התביעה חל מסיבות שלדעת הממונה מצדיקות הארכה זו.

תשלום בעד תקיפה שלפני הגשת בקשה

(ב) הוגשה נגד המדינה תובענת נזיקין שעילתה היא מקרה המזכה את התובע בגמלה לפי חוק זה ולאחר מכן הוגשה תביעה לפי חוק זה מכוח אותה עילה, יראו, לענין סעיף זה, כאילו הוגשה התביעה לגמלה כיום הגשת התובענה, ובלבד שהתביעה לגמלה הוגשה למעשה לא יאחר מחדשיים מיום מתן פסק הדין שאין עליו ערעור, ובפסק דין שיש עליו ערעור ולא הוגש – מיום תום תקופת הערעור.

49. (א) גמלה תשולם לאדם שלו היא מגיעה, אולם גמלה המגיעה לאדם נתון לאפוט-רופסות – תשולם לאפוטרופוס.

תשלום גמלה שלא לידו הזכאי

(ב) נוכח הממונה, כי מתן גמלה לידיו של הזכאי אינו לטובתו או לטובת בני מש-פחתו שהוא חייב במזונותיהם, או כי מתן הגמלה לאפוטרופוס אינו לטובת הזכאי, רשאי הממונה, לאחר הודעה מוקדמת של חמישה עשר יום לפחות, ליטול לידיו את הגמלה, כולה או מקצתה, ולהשתמש בה לטובת הזכאי או בני משפחתו, או להורות שאדם שהסמיכו לכך יעשה זאת.

(ג) החלטת הממונה לפי סעיף קטן (ב) שלא בוטלה בערעור לפי סעיף 43, יפקע תקפה משנתמנה אפוטרופוס לזכאי – אם לא היה לו אפוטרופוס בשעת מתן ההחלטה, או משאושר האפוטרופוס הקודם על ידי בית משפט מוסמך או משנתמנה אחר במקומו – אם היה לזכאי אפוטרופוס.

50. הזכות להגיש תביעה לגמלה המגיעה לשאיר מתיישנת כתום שנתיים מיום שנולדה עילתה, אולם הממונה רשאי להאריך תקופה זו, אם האיחור בהגשת הבקשה חל עקב סיבות שלתובע לא היתה שליטה עליהן.

התיישנות זכות התביעה

51. זכאי שלא גבה כספי גמלה תוך שנתיים מיום שהועמדו לרשותו – רשאי הממונה להחליט על פקיעת זכותו לקבלם.

איסור צבירת תשלום

52. (א) זכאי לקצבה שנפטר ולא גבה את הקצבאות המגיעות לו בעד החודש שבו נפטר והחדשיים שקדמו לאותו חודש או חלק מהן – ישולמו קצבאות אלה לידי בן-זוגו, הורו או ילדו של הזכאי, אם לפני פטירתו הורה הזכאי לשלמן כן; לא הורה הזכאי, יהיה לו בן-זוג – ישולמו הקצבאות האמורות לידי; אם גם לא היה בן-זוג, ינהגו בקצבאות לפי סעיף קטן (ב).

דין גמלאות המגיעות לזכאי לגמלה שנפטר

(ב) (1) זכאי לגמלה שנפטר לפני שהספיק לגבות גמלה המגיעה לו, תשלום הגמלה, בכפוף לאמור בסעיף קטן (א), לידי שאיריו הזכאים לקצבה עקב פטירתו ותחולק ביניהם ביחס שבו מתחלק סך כל הקצבאות המשתלמות לשאיריים; לענין זה יראו אלמנה כזכאית לקצבה אף שאינה זכאית לקצבת שאיר.

(2) לא הוגשה כל תביעה של שאיר – תחולק הגמלה האמורה בין יורשי הזכאי; אולם אם היה לממונה יסוד להניח כי קיימים שאירים הזכאים לקצבה – רשאי הוא לעכב את תשלום הגמלה עד שתעבור תקופת ההתיישנות להגשת תביעה לגמלה על ידי השאירים, או עד אשר יתנו היורשים ערובה, להנחת דעתו של הממונה, להחזרת הגמלה אם יתגלו שאירים הזכאים לקצבה.

53. הוכח כי ניסה אדם להשיג גמלה במרמה, תופחת הגמלה שהוא זכאי לה ב-25 אחוזים.

מעשה מרמה

54. (א) היה לממונה יסוד סביר לחשוד כי עובד גרם במרמה להפסקת שירותו והוגשה על מעשה המרמה תובענה בפני בית הדין למשמעת של עובדי המדינה, רשאי אב בית הדין למשמעת, על פי בקשת הממונה ולאחר שניתנה לנוגע בדבר הזדמנות נאותה להשמיע את דבריו, לעכב את התשלום של גמלאות המגיעות עקב פרישת העובד כאמור, כולן או מקצתן, עד להחלטת בית הדין בתובענה.

הפסקת השירות עקב מעשה מרמה

(ב) על פי בקשת הנוגע בדבר רשאי אב בית הדין למשמעת, בכל עת לפני מתן החלטת בית הדין בתובענה, לשנות או לבטל את החלטת העיכוב אם ראה סיבות המצדיקות את הדבר.

(ג) תקופת ההתיישנות שבסעיף 66 לחוק המשמעת לא תחול על הגשת תובענה לפי סעיף זה.

(ד) מצא בית הדין בתובענה לפי סעיף זה שמעשה המרמה הוכח, רשאי הוא להחליט כי הנשפט לא יהא זכאי לגמלה, כולה או מקצתה, וכן רשאי הוא לחייב את הנשפט בהחזרת הגמלאות שקיבל ושלא היה זכאי להן לפי החלטת בית הדין, כולן או מקצתן.

(ה) החלטת בית הדין לפי סעיף זה ניתנת לערעור כהחלטת בית הדין על פיטורי עובד.

55. שאיר שגרם במתכוון ושלא כדין למותו של עובד או של זכאי לקצבה או שהיה שותף לעבירה כזאת – לא תשולם לו גמלה שהוא זכאי לה בגלל מותו של אדם זה.

שאיר שגרם למות הזוכה

56. נמצא אדם במאסר על פי פסק דין של בית משפט מוסמך שדן אותו למאסר של שלושה חדשים או יותר – לא תשולם לו כל קצבה בעד הזמן שהוא במאסר.

קצבה לאדם במאסר

57. מי שנפסל לשירות המדינה לתקופה מוגבלת לפי החלטת בית דין למשמעת, יחולו עליו הוראות מיוחדות אלה:

תשלום קצבה במקרה של סטילה מוגבלת

(1) לא תשולם לו גמלה לתקופת הפסלות;

(2) בעד הזמן שלאחר תקופת הפסלות תשולם לו הקצבה המגיעה לו על פי יתר הוראות חוק זה, אם פסק כך בית הדין למשמעת ובמידה שפסק; אולם אם היה זכאי לצאת לקצבה ערב תחילת הפסלות, תשולם הקצבה כמלואה החל מגמר תקופת הפסלות;

(3) נפטר הנפסל לפני תום תקופת הפסלות, תשולם לשאיריו הקצבה שהיו זכאים לה אילו היתה תקופת הפסלות באה לידי גמר ערב פטירתו של הנפסל.

העברת זכות לגמלה

58. (א) חלק הקצבה שאינו עולה על סכום שנקבע לענין סעיף 8 (א) לחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958¹³, או מחצית הקצבה — הכל לפי הסכום הגבוה יותר, לא יהא ניתן לעיקול, להעברה או לשעבוד אלא לשם תשלום מזונות.

(ב) "הקצבה", לענין סעיף קטן (א) — הקצבה שהיתה מגיעה אילולא הוראות סעיפים 29, 32, 33 ו-35.

הגבלה על קיוו

59. אוצר המדינה אינו רשאי לקזז גמלאות כנגד חוב המגיע מזכאי לגמלה, חוץ מחובות אלה:

- (1) מפרעות שקיבל הזכאי מאוצר המדינה על חשבון גמלאות;
- (2) מילווות שקיבל הזכאי מאוצר המדינה או שאוצר המדינה ערב להן;
- (3) סכומים ששולמו לזכאי מאוצר המדינה בטעות ולמעלה מן המגיע על חשבון משכורתו או גמלאותיו או פיצויי פיטורים;
- (4) סכומים שהזכאי קיבל מצד שלישי על חשבון פיצויים כאמור בסעיף 60;
- (5) הוצאות שחויב בהם הזכאי לפי סעיף 97.

תביעות נגד צד שלישי

60. (א) היה המקרה שחייב את אוצר המדינה לתשלום גמלה לפי חוק זה משמש עילה גם לחייב צד שלישי בתשלום פיצויים לאותו זכאי לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש]¹⁴ (להלן — פקודת הנזיקין), רשאי אוצר המדינה לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי על הגמלה ששילם או שהוא עתיד לשלמה, עד לשיעור הפיצויים שחייב בהם הצד השלישי.

(ב) הזכאי לגמלה לפי חוק זה חייב להושיט כל עזרה ולעשות כל פעולה סבירה כדי לסייע לאוצר המדינה במימוש זכותו לפי סעיף זה, ולא יעשה כל פעולה העלולה לפגוע בזכויות אוצר המדינה לפי סעיף זה או למנוע בעד מימושה; עבר הזכאי לגמלה על איסור לפי סעיף זה, או לא עשה את המוטל עליו לפיו, רשאי הממונה לשלול ממנו את הזכות לגמלה, כולה או מקצתה.

(ג) (1) היה אוצר המדינה חייב בפיצויים האמורים, הכרירה בידי הזכאי לבחור בגמלה או בפיצויים.

(2) הגיש הזכאי תובענה לפי פקודת הנזיקין נגד המדינה, תהיה הכרירה כאמור בפסקה (1) בידי הזכאי עד לאחר מתן פסק הדין שאין עליו ערעור, וכפסק דין שיש עליו ערעור ולא הוגש — עד לאחר תום תקופת הערעור.

(ד) לענין סעיף 86 לפקודת הנזיקין רואים גמלה כזכות הנובעת מחוזה.

¹³ סי"ח תשי"ח, עמ' 86.

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

61. קצבתו של זכאי ששיעורה נקבע לפי דרגת נכותו, רשאי הממונה להפחית, להתלות או לשלול ממנה אותו חלק שבו היא עודפת על הקצבה שהיתה מגיעה לולא הנכות, אם אותו זכאי -

(1) גרם לנכותו על ידי התנהגות רעה חמורה מצדו;

(2) הפך ללא סיבה מספקת הוראה של הועדה הרפואית או של רופא שהסמיכה לכך ושהיתה מכוונת להחיש את החלמתו או להפחית את דרגת נכותו;

(3) נהג בדרך שמן המפורסמות היא שעלולה להעלות את דרגת נכותו או למנוע בעד החלמתו;

(4) נמנע ללא סיבה מספקת מהתייצב לבדיקות של הועדה הרפואית שהוא חייב בהן לפי חוק זה או התקנות שהותקנו לפיו.

תשלום גמלה
לפרנסת בני
משפחה

62. (א) מקום שנשללה גמלה, כולה או מקצתה, מאדם או שהופסק לו תשלומה בהחלטת הממונה, רשאי הממונה להורות שתשולם, כולה או מקצתה, למי שהאדם חייב בפרנסתם; אולם אם נשללה גמלה מאדם עקב החלטת בית הדין למשמעת, לא יורה הממונה על תשלום כאמור אלא על פי המלצת בית הדין למשמעת.

(ב) גפטר האדם תוך תקופת השלילה, רשאי הממונה להורות שתשולם לשאייריו הקצבה, כולה או מקצתה, שהיו זכאים לה אילו באה תקופת השלילה לידי גמר תכוף לפני פטירתו, והלבד שהשאיירים הגישו לו תביעה לכך תוך שנתיים מתאריך הפטירה; אולם אם נשללה הגמלה מהנפטר עקב החלטת בית הדין למשמעת בלי שהממונה השתמש לגבי כסמ"כ כותו בהתאם לסעיף קטן (א), לא יורה על תשלום כאמור אלא על פי המלצת בית הדין למשמעת.

הוראה לצורך
קביעת זכות
לגמלה של בני
משפחה

63. מקום שאין משלמים קצבה לשאייר בתוקף ההוראות שבסעיפים 29, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 41, 48, 50, 51, 55, 56, 60 (ב) או 60 (ג) ולא מטעם אחר, רואים אותו שאיר, לצורך קביעת זכותם לגמלה של בני משפחה אחרים ושיעורה, כאילו היה זכאי לקצבה.

פרק ד': הוראות מיוחדות בענין גננות

64. בפרק זה -

תגדרוח

"גננת" - עובדת המועסקת כגננת;

"גננת ותיקה" - גננת ששירתה עשר שנים כגננת.

65. גננת ותיקה רשאית, נוסף לאמור בסעיף 17, לצאת לקצבה אם הגיעה לגיל 57.

זכות למרישה
מקדמת

66. מקום שבסעיף 18 מדובר בגיל 60, יבוא במקומו גיל 57 בכל מקרה של יציאת גננת ותיקה לקצבה.

יציאה לקצבה
לפי החלטת
נציב השירות

67. מקום שבסעיף 22 מדובר בגיל 60, יבוא במקומו גיל 57 בכל מקרה של פרישת גננת.

מענק נוסף
לקצבה

68. מקום שבסעיף 46 (ב) מדובר בגיל 60, יבוא במקומו גיל 57 בכל מקרה של יציאת גננת ותיקה לקצבה.

חזילת תשלום
קצבה

69. מקום שסעיף 94 חל על גננת והיא הגיעה לגיל 55 בטרם שירתה חמש עשרה שנה, ייקרא הסעיף כאילו נאמר בו, במקום הסיפה שלאחר המלים "על אף המותבה" - "אם היא גננת ותיקה והגיעה לגיל 57".

סייג לתגבלה
מחמת בריאות

פרק ה': תחולת החוק על שוטרים וסוהרים

70. (א) חוק זה יחול על כל שוטר בתיאומים ובתוספות האחרות שנקבעו בפרק זה.
 (ב) לגבי שוטר או שאיריז –
- (1) כל מקום שמדובר ב"נציב השירות" ייקרא כאילו המדובר ב"מפקח הכללי של המשטרה";
- (2) סעיפים 103 ו-104 לא יחולו לגבי כללים, תנאים, הוראות או המלצות הנוגעים לשוטרים או לשאיריהם של שוטרים;
- (3) סעיף 46 (ב) לא יחול.
71. פסקאות (1) ו-(2) לסעיף 3 לא יחולו על שוטר, אולם רציפות בשירותו אין רואים כנפסקת מחמת העדרו משירות לרגל חופשה או מנחה שניתנה לפי כללי השירות במשטרה.
72. סעיף 8 ייקרא כאילו בסוף הגדרת "המשכורת הקובעת" בא:
 "אולם שוטר שתכופ לפני פרישתו מהשירות היה לו מינוי לתפקיד שצמח-דה לו דרגה העולה על דרגתו, והמינוי לא היה זמני בלבד, תיחשב מש-כורתו הקובעת על פי הדרגה הצמודה לאותו תפקיד ולא על פי דרגתו; היה ספק אם המינוי היה זמני או לא, יחליט בדבר המפקח הכללי של המשטרה."
73. סעיף 18 לא יחול על שוטר, אולם שוטר ששירת עשר שנים לפחות, רשאי המפקח הכללי של המשטרה להזרות על יציאתו לקצבה, אם הגיע השוטר לגיל 55.
74. (א) פסקאות (5) ו-(6) לסעיף 10 ייקראו כאילו במקום "לפי חוק המשמעת" בא "לפי כל חוק הדן בהשעיית שוטרים מהשירות".
 (ב) פסקה (6) לסעיף 10 תיקרא כאילו במקום "בית הדין למשמעת שהוקם לפי החוק האמור (להלן – בית הדין למשמעת)" ו"בית הדין" בא "המפקח הכללי של המשטרה".
75. סעיף 12 (א) ייקרא כאילו במקום פרטים (א) ו-(ב) שבפסקה (4) בא:
 "א) חמש שנות השירות האחרונות שלפני הפרישה – אם נסתיים השירות מסיבת מוות או אם פוטר העובד מסיבת מצב בריאות לקוי;
 (ב) עשר שנות השירות האחרונות שלפני הפרישה – אם העובד יצא לקצבה לאחר שועדה רפואית קבעה כי בגלל נכותו אינו מסוגל לעבוד בשירות המדינה;"
76. (א) סעיף 15 ייקרא כאילו במקום פסקאות (2) עד (4) בא:
 "(2) מי שפוטר לאחר חמש שנות שירות מסיבת מצב בריאות לקוי וכן מי שפוטר מסיבה אחרת לאחר עשר שנות שירות כשהוא בגיל 40 או יותר ולא בשללה ממנו זכות לגמלה לפי החלטה של המפקח הכללי של המשטרה."
- (ב) המפקח הכללי של המשטרה לא יתן תחלטה כאמור בסעיף 15 (2), אלא אם פוטר השוטר לרגל עבירה שעבר בתקופת שירותו והעבירה היא פשע שהשוטר נידון עליה למאסר ובנסיבות הענין יש בעבירה משום קלון, או איגנה פשע אך היה בה משום פגיעה חמורה בחובותיו כשוטר והוא נידון עליה למאסר של שלושה חדשים לפחות על ידי בית דין מש-מעתי שהוקם לפי סעיף 18 לפקודת המשטרה¹⁵.

¹⁵ חוקי איי, כרך ב', סוף ק"ג, עמ' 1124.

77. סעיף 22 ייקרא כאילו במקום "החלטת בית דין למשמעת" בא "בעקבות הליכים משמעתיים" וכאילו במקום "בית הדין" בא "המפקח הכללי של המשטרה".

78. (א) בסעיף זה —

"תגמולים לפי חוק הנכים", "תגמולים לפי חוק משפחות החיילים" — תגמולים כאמור המגיעים לשוטר או לשאייריו, הכל לפי הענין, מכוח חוק המשטרה (נכים ונספים), תשט"ו-1955¹⁶;
"השיעור הקיצוני" — כמשמעותו בסעיף 30 (ב).

(ב) פוטר שוטר מהשירות מחמת נכות כמשמעותה בחוק הנכים שלקה בה באותו שירות ושדרגתה היא 35% או יותר, וזכאי הוא בגללה לתגמולים לפי חוק הנכים, הברירה בינו, אף אם לא השלים חמש שנות שירות, ועל אף האמור בסעיפים 15 ו-34, לכוותר באות מאלה, ולא ייגרע בכך מזכויותיו האחרות לפי חוק הנכים:

(1) קצבה על פי סעיף 20 (א) וכן 25% מהתגמולים המגיעים לו על-פי חוק הנכים;

(2) קצבה של 25% ממשכורתו הקובעת ומלוא התגמולים המגיעים לו על-פי חוק הנכים, ובלבד שקצבתו של שוטר כאמור שדרגת נכותו היא 60% או יותר, ביחד עם התגמולים המגיעים לו על פי חוק הנכים, לא יפחתו מ-50% ממשכורתו הקובעת.

(ג) נפטר שוטר בזמן שירותו, ושאייריו זכאים מחמת פטירתו לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים, יהיו שאיריו זכאים, אף אם לא השלים חמש שנות שירות, ועל אף האמור בסעיפים 26 ו-34, לקצבה כמפורט להלן:

(1) אלמנה כל עוד לא נישאה ויתומים כל עוד אינם עומדים ברשות עצמם זכאים לקצבה על פי סעיף 26;

(2) כל עוד האלמנה או היתומים זכאים לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים, תנוכה מקצבתם מחצית התגמולים;

(3) היה סך כל הקצבות המגיעות לשאייריו של הנפטר בצירוף התגמולים המגיעים להם עולה על 90% ממשכורתו הקובעת של הנפטר — ינוכה הסכום העודף מקצבתם;

(4) נישאה אלמנתו של שוטר הזכאית לקצבה לפי סעיף זה — ינוכה מקצבת כל יתום של אותו שוטר, כל עוד אינו עומד ברשות עצמו, שליש קצבתו או מחצית התגמולים לפי חוק משפחות החיילים, הכל לפי הסכום הקטן יותר, על אף האמור בפסקה (2).

(ד) בחישוב התגמולים לענין פסקה (3) לסעיף קטן (ג) לא יזכאו בחשבון —

(1) בזכאי לתגמול לפי סעיף 9 (ב) לחוק משפחות החיילים — ההפרש בין אותו תגמול לבין התגמול לפי סעיף 9 (א) לאותו חוק;

(2) בזכאי לתגמול לפי סעיף 11 לחוק משפחות החיילים — ההפרש בין אותו תגמול לבין התגמול לפי סעיף 10 לאותו חוק שהיה מגיע לאותו זכאי;

(3) התוספת לפי סעיף 14 (1) לחוק משפחות החיילים.

(ה) בכל אחד מן המקרים המנויים להלן ישולמו לשאייריו של שוטר שנפטר, במקום הקצבותו בשיעורים שנקבעו בסעיף קטן (ג), קצבות בשיעורים שיקבע ותמורה בהתחשב

¹⁶ ס"ח תשט"ו, עמ' 74.

עם מצבם של השאירים ועם כל הסכם שביניהם ובכפוף לאמור בסעיף קטן (ו); ואלה המקרים:

- (1) סך כל הקצבאות המגיעות לשאיריו של הנפטר עולה על השיעור הקיצוני;
- (2) השיעור הקיצוני בצירוף התגמולים המגיעים לפי סעיף זה עולה על 90% ממשכורתו הקובעת של הנפטר והסכום העודף נוכח מקצבתם של השאירים בהתאם לסעיף זה;
- (3) הנפטר השאיר אחריו יותר מאלמנה אחת, או יתומים מנשים אחדות, או שהיתומים אינם סמוכים על שולחן אחד.

(ו) שיעור הקצבה שיקבע הממונה לשאיר פלוני לפי סעיף קטן (ה) לא יעלה על שיעור הקצבה שהיתה מגיעה לו אילו לא הוראות סעיף קטן (ה), וסך כל הקצבאות שיקבע הממונה כאמור לא יעלה על השיעור הקיצוני או על סך כל הקצבאות שהיו מגיעות לשאירים אילו לא הוראות סעיף קטן (ה), הכל לפי הסכום הקטן יותר.

(ז) קצבה לשאיר לפי סעיף זה תשולם כל עוד לא חדל השאיר להיות זכאי לתגמולים.

(ח) אין רואים קצבה לפי סעיף זה כהכנסה לענין סעיפים 10 ו-22 לחוק משפחות החיילים.

(ט) המיר אדם את זכותו לתגמולים לפי סעיף 30 לחוק משפחות החיילים, רואים אותו, לענין זכותו לקצבה לפי סעיף זה, כאילו זכאי הוא לתגמולים לפי חוק משפחות החיילים במשך תקופה שיחסה לחודש ימים כיחס הסכום שבו הומרה הזכות לתגמולים לתגמולו החדשי של האדם בשעת ההמרה.

79. (א) בסעיף זה, "שירות בטחוני" —

- (1) שירות פעיל בצבא אחת ממצמות הברית כמשמעותן בחוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, תשי"ז—1950, בתקופה שתחילתה ביום י"ז באלול תרצ"ט (1 בספטמבר 1939) וסופה ביום ו' בתשרי תשי"ז (1 באוקטובר 1946);
- (2) שירות מלא ביחידותיו המגוייסות של ארגון ההגנה בארץ-ישראל;
- (3) שירות פעיל ביחידה מאורגנת שלחמה בארץ-ישראל למען עצמאות ישראל.

(ב) מי שנתקבל לשירות במשטרת ישראל לפני י"א באייר תשי"ח (1 במאי 1958) ושירת בה, בתפקיד שהוכר על ידי המפקח הכללי של המשטרה כתפקיד משטרי, חמש שנים לפחות, יוסיפו על תקופת שירותו במדינה לענין חוק זה ארבע חמישיות מתקופת שירותו הבטחוני ובלבד שהגיש בקשה להכיר בשירותו הבטחוני, בליווי תוכחות בכתב, למפקח הכללי של המשטרה או למי שמינה לכך, לפני כ"ט באלול תשכ"ה (26 בספטמבר 1965).

80. (א) סעיף 94 (א) ייקרא כאילו נאמר בו, במקום הסיפה שלאחר המלים "על אף המותנה" — "אם הגיע לגיל 55 אחרי עשר שנות שירות".

(ב) קבלה לשירות לפי סעיף 94, אין קבלה כשטר מוסף זמני במשמע.

(ג) סעיף 95 ייקרא כאילו במקום "בגיל 50" בא "בגיל 45" ובמקום "55 שנה" בא "50 שנה".

81. הוראות סעיפים 70 עד 80 יחולו על כל סוהר בשינויים ותיקונים אלה:
- (1) בכל מקום שמדובר ב"שוטר" קרי "סוהר", ומקום שמדובר ב"שוטר מוסף זמני" קרי "סוהר מוסף זמני";
 - (2) בכל מקום שמדובר ב"משטרה" או ב"משטרת ישראל" קרי "שירות בתי הסוהר";
 - (3) בכל מקום שמדובר ב"מפקח הכללי של המשטרה" קרי "נציב בתי הסוהר";
 - (4) בכל מקום שמדובר ב"תפקיד משטרה" קרי "תפקיד פעיל כסוהר";
 - (5) בכל מקום שמדובר ב"חוק המשטרה (נכים ונספים), תשט"ו-1955" קרי "חוק שירות בתי הסוהר (נכים ונספים), תש"ך-1960";
 - (6) הסיפה לסעיף 76 (ב) המתחילה במלים "והוא נידון עליה למאסר של שלושה חדשים לפחות" לא תחול.

פרק ו': עובדים שעברו אל השירות או ממנו

82. בפרק זה -

תגרות

- "ארגון ציבורי" - מוסד או ארגון שהממשלה אישרה אותו כארגון ציבורי לענין פרק זה, משום שפעולותיו, כולן או מקצתן, הן לתועלת הציבור, ולרבות חלק מגוף כאמור;
- "מוסד מוכר" - מוסד או ארגון שהממשלה אישרה אותו כמוסד מוכר לענין פרק זה, באשר תפקידיו, כולם או מקצתם, הפכו לשירות משירותי המדינה, ולרבות חלק מגוף כאמור;
- "שירות צבאי" - שירות כמשמעותו בחוק הנכים, למעט שירות חלקי כמשמעותו בחוק החילים המשוחררים.

83. (א) אדם שפרש ממוסד מוכר ועבר לשירות המדינה, תיחשב עבודתו באותו מוסד כשירות לענין חוק זה ותקופת עבודתו במוסד תצורף, כולה או מקצתה, לתקופת עבודתו בשירות המדינה, הכל לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות.
- (ב) אדם שפרש מעבודתו במוסד מוכר וחזר לעבוד בו או במוסד מוכר אחר תצורף, לענין סעיף קטן (א), תקופת עבודתו הקודמת לתקופת עבודתו החוזרת, הכל לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות.

דין עבודה
במוסד מוכר

84. (א) אדם שפרש ממוסד מוכר ועבר לשירות המדינה בנסיבות המזכות אותו בהכרת תקופת עבודתו במוסד המוכר לענין סעיף 83, ובין פרישתו מהמוסד המוכר לבין תחילת עבודתו בשירות המדינה חלה הפסקה עקב שירות צבאי - ייחשב אותו חלק מתקופת השירות הצבאי שלפני יום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948) כתקופת עבודה במוסד המוכר, ואילו לגבי אותו חלק מתקופת השירות הצבאי החל מיום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948) יחולו הוראות אלה:

דין שירותו
הצבאי של העובר
ממוסד מוכר
לשירות המדינה

- (1) קיבל העובד מהמוסד המוכר משכורת - תחושב התקופה שבעדה קיבל משכורת כתקופת עבודה במוסד המוכר;
- (2) לא קיבל משכורת כאמור - תחושב התקופה כשירות המדינה.
- (ב) אדם שפרש ממוסד מוכר ועבר לשירות המדינה בנסיבות המזכות אותו בהכרת תקופת עבודתו במוסד המוכר לענין סעיף 83 ואחרי שעבר חלה הפסקה בשירותו במדינה עקב שירות צבאי, ותקופת עבודתו במוסד המוכר בצירוף שירותו במדינה לפני הפסקתו

18 סיח השיך, עמ' 37.

על ידי השירות הצבאי היתה ששה חדשים או יותר, רואים לענין חוק זה את תקופת שירותו הצבאי האמור כתקופה שדינה כדין שירות לפי סעיף 12 לחוק החיילים המשוחררים; הוראה זו לא תחול על שירות צבאי על פי התחייבות לשירות קבע אלא אם קדמה לו ללא הפסקת תקופת שירות צבאי שלא על פי התחייבות כאמור ותקופת שירות הקבע בין על פי התחייבות אחת בין על פי התחייבויות רצופות אחדות לא עלתה על שנתיים.

העברה מסוג
שירות למשנהו

85. (א) מי שהיה בשירות מטעם המדינה בתפקיד שחוק זה לא חל עליו ועבר לשרת את המדינה כעובד שחוק זה חל עליו — ייחשב שירותו הקודם כשירות לענין חוק זה ותקופת שירותו הקודם תצורף, כולה או מקצתה, לתקופת שירותו כעובד, בהתחשב עם כל תשלום או זכות שרכש לרגל פרישתו משירותו הקודם, הכל לפי כללים ותנאים שנקבעו בתקנות; במידה שצורפה תקופת שירותו הקודם — בטלה זכותו לקצבה שלא מכוח חוק זה.

(ב) מי שהיה בשירות מטעם המדינה שחוק זה אינו חל עליו (להלן בסעיף זה — שירות קודם), ובזמן שירותו האמור שילם אוצר המדינה בעדו תשלומים לקרן פנסיה או קרן תגמולים (להלן בסעיף זה — הקרן), ועבר ללא הפסקה לשרת את המדינה כעובד בשירות שחוק זה חל עליו, הרי, על אף האמור בסעיף קטן (א) —

(1) אם התקשר שר האוצר עם הקרן בהסכם כללי או מיוחד לאותו עובד, שלפיו תקופת שירותו של אדם העובר כאמור, לרבות השירות הקודם, תבוא בחשבון, כולה או מקצתה, לענין זכויותיו לגמלאות, כולן או מקצתן, מן המדינה לפי חוק זה או מן הקרן שלא לפי חוק זה, או מקצתן מזו ומקצתן מזו — יחולו הוראות ההסכם, לרבות תשלום ותחולה למסרע;

(2) לא התקשר שר האוצר בהסכם כאמור בפסקה (1) — ייחשב שירותו הקודם של העובד שלא חלה בו הפסקה כשירות לענין חוק זה, ותקופת השירות האמור תצורף כולה לתקופת שירותו כעובד שחוק זה חל עליו, ובלבד שכל זכויותיו של העובד בקרן המתייחסות לתקופת שירותו הקודם הועברו לאוצר המדינה במועד שנקבע בתקנות;

(3) סעיף 3 יחול, בשינויים המחוייבים, לענין הפסקת הרציפות בין השירות שחוק זה אינו חל עליו ובין השירות שחוק זה חל עליו, וכן לענין הפסקת הרציפות של תקופת השירות הקודם כאמור בפסקה (2).

(ג) לא יתקשר שר האוצר בהסכם מיוחד לפי סעיף קטן (ב) (1) אלא בהסכמת האדם שעליו חל ההסכם.

(ד) הסכם לפי סעיף קטן (ב) (1) דינו, לענין זכויותיו של אדם שההסכם חל עליו ושל שאיריו, כדין הסכם שאף הם צד בו, וזכויותיהם לגמלאות לגבי תקופת שירות שההסכם חל עליה ייקבעו על פי ההסכם בלבד, על אף האמור בחוק זה.

(ה) עבר אדם לשרת את המדינה בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לפני כ"ח בתשרי תשכ"ח (1 בנובמבר 1967) ולא חל עליו ההסכם כאמור בסעיף קטן (ב), הרי על אף האמור בסעיף קטן (ב) ייחשב שירותו הקודם כשירות לענין חוק זה ותקופת שירותו הקודם תצורף כולה לתקופת שירותו כעובד שחוק זה חל עליו, הכל בתנאים שנקבעו בתקנות, לרבות תשלום ותחולה למסרע.

הסכם עם ארגון
ציבורי

86. (א) שר האוצר רשאי להתקשר עם ארגון ציבורי בהסכם — כללי או מיוחד לאדם ששמו נקוב בהסכם — שלפיו תקופת עבודתו, כולה או מקצתה, של העובר מעבודה בארגון לשירות המדינה או להיפך תבוא בחשבון לענין זכויות לגמלאות, כולן או מקצתן, מן המדינה

נה לפי חוק זה או מן הארגון שלא לפי חוק זה, וכן מקצתן מזו ומקצתן מזה, הכל לפי תנאים שיראו לקבוע בהסכם, לרבות תשלום ותחולה למפרע.

(ב) לענין סעיף קטן (א), דין הסכם כאמור עם קרן פנסיה או עם קרן תגמולים, שעובדי הארגון הציבורי קשורים בה או המשרתת את עובדי הארגון הציבורי – כדין הסכם עם הארגון הציבורי.

(ג) לא יתקשר שר האוצר בהסכם מיוחד לפי סעיף זה אלא בהסכמת האדם שעליו חל ההסכם.

(ד) בסעיף זה, "תקופת עבודה" – תקופת עבודה בארגון ציבורי או תקופת שירות בשירות המדינה.

87. (א) הסכם לפי סעיף 86, דינו, לענין זכויותיו של האדם שההסכם חל עליו ושל שאיריו, כדין הסכם שאף הם צד בו, ודין גמלאות המגיעות לאדם לפי ההסכם מאוצר המדינה – כדין גמלאות לפי חוק זה.

זכויות העובד על פי הסכם עם ארגון ציבורי

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) – אדם שפרש משירות המדינה ועבר לעבוד בארגון ציבורי, ואותה פרישה מהווה עילה לתשלום גמלה לפי חוק זה על השירות שממנו פרש, יהא זכאי לגמלה זו בלבד; אולם –

(1) אם העובד הודיע לממונה בכתב, תוך התקופה שנקבעה בהסכם הכללי, כי הוא בחר בזכויותיו לפי אותו הסכם, יהא זכאי רק לזכויות אלה;

(2) אם הביא נציב השירות את ההסכם לידיעת העובד בדרך שנקבעה בתקנות, יהיה העובד זכאי לזכויותיו לפי ההסכם בלבד, זולת אם הודיע לממונה, תוך הזמן ובדרך שנקבעו בתקנות, כי הוא בחר בזכויותיו לפי חוק זה ולא לפי ההסכם.

88. שר האוצר יקבע בתקנות את התנאים שבהם מותר להתקשר בהסכם מיוחד לפי סעיף 85 (ב) או 86.

תנאי הסכם מיוחד

89. שר האוצר רשאי לאצול מסמכיותו להתקשר בהסכם מיוחד לפי סעיפים 85 (ב) או 86, או בהסכם לפי סעיף 92.

אצילת מסמכיות

90. הסכם כללי לפי סעיפים 85 (ב) או 86 טעון המלצת ועדת השירות ברשומות.

המלצת ועדת השירות

91. עבר אדם מעבודה בארגון ציבורי לשירות המדינה ולא חל על העברתו זו הסכם לפי סעיף 86, יהא מותר, לענין זכויותיו וזכויות שאיריו לפי חוק זה, כולן או מקצתן, להביא בחשבון את תקופת עבודתו של אותו אדם בארגון הציבורי, כולה או מקצתה, הכל לפי תנאים וכללים שנקבעו בתקנות, לרבות תשלום ותחולה למפרע.

הקניית זכויות לגמלה שלא על פי הסכם עם ארגון ציבורי

92. עבר אדם משירות המדינה לעבודה בארגון ציבורי, ולא חל על העברתו הסכם לפי סעיף 86, רשאי שר האוצר להתקשר אתו בהסכם שלפיו ישולמו לו או לשאיריו גמלאות בעד תקופת שירותו במדינה, כולה או מקצתה, הכל לפי תנאים וכללים שנקבעו בתקנות, לרבות תשלומי העובד לאוצר המדינה ותחולה למפרע.

הסכם לתשלום גמלה לעובד לארגון ציבורי

93. על אף האמור בסעיפים 86 עד 92, לא יהא אדם זכאי לגמלה גם מן המדינה וגם מן הארגון הציבורי בקשר לתקופה אחת, והברירה בידו.

איסור גמלאות כפל

פרק ז': סייגי בריאות, גיל ונכות

עובד שנתקבל
בתגובה מחמת
מצב בריאותו

94. (א) עובד אשר הועדה הרפואית, או רופא בשירות המדינה ששר הכריאות מינהו לכך, קבעו בשעת קבלתו לשירות או לאחר מכן, אך לא יאוחר משנה מיום קבלתו לשירות, כי כיום קבלתו לשירות היה מצב בריאותו לקוי, ובגלל זה הותנה כי שירותו לא ישא זכות לגמלאות (להלן – הגבלת זכות הגמלה) – יהול חוק זה עליו ועל שאיריו, על אף המותנה, אם הגיע לגיל 60 אחר עשר שנות שירות או אם הגיע לגיל 55 אחרי חמש עשרה שנות שירות.

(ב) "קבלה לשירות", לענין סעיף זה – למעט קבלה על פי הרשאת העבדה לפי סעיף 38 לחוק המינויים.

(ג) קביעת ועדה רפואית או רופא לפי סעיף זה, כי מצב בריאותו של עובד לקוי, יכול שתהא כללית או לגבי ליקוי או פגם מסויים בלבד; היתה הקביעה לגבי ליקוי או פגם מסויים בלבד, לא הותנה הגבלת זכות הגמלה של העובד אלא למקרה של פרישה עקב הליקוי או הפגם האמור.

עובד שנתקבל
בתסמינות מחמת
גיל

95. עובד שבשעת קבלתו לשירות הוא בגיל 50 או למעלה מזה יהא מותר להתנות בעת קבלתו לשירות כי שירותו לא ישא זכות לגמלאות; אולם עובד שבשעת קבלתו לשירות טרם מלאו לו 55 שנה ושירת עשר שנים לפחות, יהול חוק זה עליו ועל שאיריו על אף המותנה.

קביעת נכות

96. (א) בכל מקום בחוק זה שמדובר בו בנכה או בנכות, לגבי אדם המתקבל לשירות, תהא ראייה מכרעת ויחידה בדבר הנכות ודרגתה – קביעתם של ועדה רפואית או של רופא בשירות המדינה, שנעשתה בשעת קבלתו של אותו אדם לשירות או תוך שנה לאחר יום קבלתו לשירות; כמשמעותה בסעיף 94.

(ב) בכל מקום בחוק זה שמדובר בו בנכה או בנכות, לגבי אדם הפורש מהשירות, תהא ראייה מכרעת ויחידה בדבר הנכות ודרגתה – קביעתה של ועדה רפואית, לרבות הועדה הרפואית לעררים, שנעשתה סמוך לפני הפרישה או לאחר מכן.

ערר לוועדה
הרפואית לעררים

97. הרוואה את עצמו נפגע על ידי החלטת ועדה רפואית, למעט החלטה לפי סעיף 94, רשאי לערור עליה בפני הועדה הרפואית לעררים בתנאים ובדרך שקבע שר האוצר בתקנות, ומותר לקבוע בתקנות אלה, באישור ועדת העבודה של הכנסת, את התנאים שבהם רשאית הועדה הרפואית לעררים לחייב את העורר בהוצאות הערר.

בדיקת רפואית
של נכים

98. מי שדרגת נכותו קובעת את שיעור קצבתו רשאים הוא או הממונה לדרוש שייבדק שנית על ידי הועדה הרפואית לשם קביעת דרגת נכותו מחדש, אם עברו לפחות ששה חדשים מיום שנקבעה דרגת נכותו לאחרונה.

צמצום וביטול
של התגות

99. כדי להסיר ספק נאמר בזה שהתניה ששירותו של אדם פלוני לא ישא זכות לגמלאות ניתנת לצמצום או לביטול על ידי מי שהתנה אותה ובדרך שהתנה.

פרק ח': שונות

גודלת תקופת
השירות בתנאים
מסויימים

100. עובד המועסק בתנאי עבודה שקבעה הממשלה בתנאים מיוחדים לענין סעיף זה, וכן עובד שבא לשירות המדינה לאחר שהגיע לגיל 40, רשאי נציב השירות להורות בהודעה ברשומות ובתנאים שקבעה הממשלה, כי לצורך קביעת זכויותיו של אותו עובד לפי חוק זה, כולן או מקצתן, תחושב תקופת שירותו, כולה או מקצתה, כתקופה גודלה משהיתה למעשה, והשיעור שקבעה הממשלה.

101. לענין סעיפים 43 ו-44 יהיה דין החלטת נציגי השירות לפי חוק זה כדין החלטת הממונה, וכל האמור בסעיפים אלה לגבי הממונה ייקרא, במקרה זה, כאילו המדובר הוא בנציגי השירות.

102. (א) הממונה רשאי, באישור שר האוצר, לאצול מסמכויותיו לפי חוק זה למעט מסמכויותיו לפי סעיפים 30 (א), 38 (ב) (2), 44, 48, 49 (ב), 50, 51, 60 (ב), 61 ו-62.
(ב) נציגי השירות רשאי, באישור ועדת השירות, לאצול מסמכויותיו לפי סעיפים 10 (4) ו-11 (4) וכן לפי סעיף 18 לגבי עובדים שהגיעו לגיל 65.

103. (א) כל כלל, תנאי או הוראה כללית אחרת הנקבעים לפי חוק זה על ידי נציגי השירות או ועדת השירות ייקבעו אחרי משא ומתן עם נציגות עובדי המדינה ועם ארגון העובדים המייצג את המספר הגדול ביותר של העובדים במדינה.

(ב) נתגלעו חילוקי דעות בין ועדת השירות או נציגי השירות ובין נציגות עובדי המדינה בענין שסעיף קטן (א) חל עליו, רשאית נציגות עובדי המדינה להביא את השאלה שבמחלוקת בפני ועדת תיווך.

(ג) ועדת התיווך תהיה של שלושה חברים שיתמנו על ידי שר העבודה; חבר אחד יתמנה לפי המלצת ועדת השירות, חבר שני לפי המלצת נציגות עובדי המדינה והחבר השלישי ישמש כיושב ראש; עובד המדינה לא יתמנה כחבר ועדת התיווך.

104. כל כלל, תנאי או הוראה אחרת שנקבעים לפי חוק זה על ידי הממשלה או על ידי שר האוצר, בין בתקנות ובין בדרך אחרת, ייקבעו לפי המלצת ועדת השירות; ועל מתן המלצה לכלל, לתנאי או להוראה כללית אחרת יחולו חובת המשא ומתן וזכות התיווך כאמור בסעיף 103.

105. (א) בכל מקום שנקבע בחוק כי תנאי עבודתם של עובדי תאגיד שהוקם על פי חוק הם כתנאי עבודתם של עובדי המדינה, יהיו הרשויות הפועלות לפי חוק זה מוסמכות לפעול גם לגבי עובדי התאגיד, כאילו היו עובדי המדינה, ובלבד שנציגי השירות לא יתליט על יציאתו לקצבה של עובד תאגיד שלא מלאו לו 65 שנה אלא על פי המלצת מי שמוסמך למנות את עובדי התאגיד.

(ב) הגמלאות לעובדי התאגיד ישולמו מקופת התאגיד.

106. (א) מי שמסר במזיד לאדם המחליט בענין זכויותיו לפי חוק זה ידיעה כחכת באותו ענין, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס 500 לירות.

(ב) מי שגרם במרמה, או ביודעין על ידי העלמת פרטים שיש להם חשיבות לענין, למתן גמלה או להגדלתה, בין לידי ובין לידי הזולת, דינו – מאסר שנה או קנס 1000 לירות.
(ג) אין סעיף זה גורע מאחריותו הפלילית של אדם לפי כל חיקוק אחר.

107. (א) הוראות חוק זה לא יחולו –

(1) על עובד המדינה אשר הזכויות הקשורות במותו או ביציאתו לקצבה נקבעות בחיקוק אחר;

(2) על עובד המדינה המועסק כדין על פי חוזה יחידי, אם כך נקבע באותו חוזה ובמידה שנקבע;

(3) על עובד בשירות, במפעל או במוסד אשר ערב כ' באב תשט"ו (8 באוגוסט 1955) שילם אוצר המדינה בעד עובדיהם תשלומים לקרן פנסיה או לקרן תגמול לים, כל עוד לא החליטה הממשלה אחרת בהחלטה שפורסמה ברשומות.

(ב) הממשלה תחליט לפי פסקה (3) לסעיף קטן (א) לאחר התייעצות בוועדת העבודה של הכנסת; עובד שהחלטה לפי אותה פסקה חלה עליו, יחול לגביו חוק זה כתום 30 יום מיום פרסום ההחלטה.

אי תחלה על
יחידות מסויימות

108. קבעה הממשלה, על פי סעיף 4 לחוק המינויים, שירות, מפעל או יחידה שעל עובדיהם או על סוג של עובדיהם לא יחולו הוראות חוק המינויים או מקצתן, רשאית היא, לאחר התייעצות עם ועדת העבודה של הכנסת ובהודעה ברשומות, לקבוע כי על אותם עובדים לא יחול חוק זה או כל חלק ממנו, אולם כל עוד לא עשתה כן יהיה דינם של עובדים אלה, לענין חוק כזה, כדין עובדי המדינה לכל דבר.

ביצוע ותקנות

109. (א) שר האוצר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו ובעניינים אלה:

- (1) שיטת ההיוון של קצבאות כשזה דרוש לענין סעיפים 22 או 60;
- (2) התנאים שבהם יהיה מותר היוונה של כל קצבה אחרת ושיטת היוונה, לרבות היוון קצבה שאינה משתלמת עדיין למי שזכאי לה בתוקף האמור בסעיף 46 (ב);
- (3) הכללים והמבחנים לקביעת דרגת נכות על ידי הועדה הרפואית, וכן הדרכים להגשת דרישה לקביעת דרגת נכות מחדש לענין סעיף 98;
- (4) דינים וחשבונות, הצהרות ותעודות שתובע גמלה או מקבלה חייב להגיש לשם מניעת תשלומי יתר ותשלומי כפל;
- (5) סדרי הגשת תביעות לגמלאות;
- (6) מועדים לעשיית כל פעולה לפי חוק זה, לרבות הגשת בקשות על פיו, במידה שלא נקבעו בחוק זה.

(ב) תקנות לפי פסקה (2) לסעיף קטן (א) —

- (1) לא יורשה בהן היוון של יותר מעשרים וחמישה אחוזים מהקצבאות;
- (2) ההיוון של קצבת פרישה לא יביא לפיהן, בחישוב קצבת שאיריו של הזכאי לפי סעיף 28 (א) רישה, לידי הפחתת קצבת השאירים, אולם אם הזכאי היוון חלק מקצבתו לפני יום י"ט בשבט תשכ"ח (18 בפברואר 1968) ונסטר, תהיה הקצבה שהיתה מגיעה לו אילולא נפטר, כאמור בסעיף 28 (א), הקצבה כפי שהופחתה מחמת ההיוון;
- (3) לא תהוון לפיהן קצבה שתגיע לזכאי כעבור עשר שנים ממועד ההיוון.

שירות מלפני
תחילת הנוסח
הקודם

110. בתנאים שנקבעו על ידי הממשלה מותר לשלם גמלה לרגל פרישתו של עובד אף אם פרש לפני כ' באב תשט"ו (8 באוגוסט 1955); לענין קביעת זכות כלשהי לפי חוק זה תבוא בחשבון כל תקופת שירות שחלה לפני היום האמור.

תחילה

111. תחילתו של נוסח משולב זה ביום כ"ח בתמוז תשל"ל (1 באוגוסט 1970).

ש ל מ ה ל ל
שר המשטרה
ממלא מקום שר המשפטים

לוח השוואה

חוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו-1955

הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם
81	ב59	36(א)	29	1	1
82 רישה	ב59	37	30	1	2
98	60	38	31	2	א2
83	61(א), (ב)	39(א)-(ג), (ה)	32	3	3
82 מציעותה	61(ג)	40	33	4	4
84	61(א), (ב)	41	34	1	5
82 סיפה	61(ג)	42	35	5	6
85(א)-(ד)	62	43	36	6	8
86	א62	44	38	7	9
87	ב62	45	39	8	10
88	ב62	46	40(א)-(ב)(1)	9	11
89	ב62	68	40(ב)(2)	10	12
90	ה62	47	א40	11	13
91	ב62	48	41	12(א)	א13
92	ב62	49	42	13	ב13
93	ח62	50	43	14	ג13
100	63	51	44	15	ד14
94(א) רישה	64(א) רישה	52	א44	16	א14
80(א)	64(א)(1)	53	45	17	א(א)15
69	64(א)(2)	54	א45	65	א(ב)15
94(א) סיפה	64(א)(3)	55	46	18	א(ג)-(ד)16
94(ב)	64(ב) רישה	56	47	66	ה(ה)16
81(א) סיפה, 80(ב)	64(ב) סיפה	57	א47	19	א16
94(ג)	64(ג)	58	48	20	17
95	א64 רישה	59	49	21(א)-(ד)	א17
80(ג)	א64 סיפה	60	50	22	א(א)-(ג)18
96	ב64	61	51	67	ד(ד)18
97	ב64	62	52	23	א18
99	ב64	63	53	24	19
101	65	70	54	25	א19
102	א65	71	55	26	20
103	66	72	א56	27	21
104	67	73	57	28	22
105	א67	74	א57	29	23
106	68	75	ב57	30	24
הרשמט	69	76	58	31	25
107	70	77	א58	32	26
108	א70	78	59	34(א)-(ד)(1)	27
109	72	79	א59	35	28
110	73				

חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 7), תשכ"ז-1967

הסעיף החדש	הסעיף הקודם	הסעיף החדש	הסעיף הקודם
39(ד)	25(ב)	12(ב)	6(ב), (ג)
46(א) סיפה	29(ב)	21(ה)	12(ב)
85(ה)	45(ג)	33	20(ב)-(ג), (ד)
110(ב), (ג) סיפה	55(א)	34(ד), (ג)	21(ב)
		36(ב)	23(ב)